

DIRVA

"IŠSKELTA KIBIRKŠTIS"

VATIKANO — KOMUNISTŲ SANTYKIUOSE

Pirmadienį, kovo 29 d. Popiežius Povilas VI, priėmė Jugoslavijos prezidentą Tito, kurio režimą jokių būdu negalima būtų pavadinti palankiu katalikams. Kalbėta buvo ne apie juos, bet apie taikos perspektyvas Artimuosiuose Rytuose ir pietryčių Azijoje, temomis, kurios kalbėjusius tiesiog neliečia...

Toji audiencija nebuvo spontaniška, atsitiktinė. Dėl jos Tito jau pereitų metų rugpjūčio 25 dieną susitarė su Katalikų Bažnyčios "viešųjų reikalų tarybos" sekretorium, atseit, Vatikano užsienio reikalų ministeriu monsinjoru Agostino Casaroli, 56 metų amžiaus. Tą syk monsinjoras, atrodo irgi neatsitiktinai, turėjo kiek ilgiau palaukti Tito laukiamajam, kur turėjo progos susipažinti su irgi laukiančiu... Tsen Tao, Raudonosios Kinijos ambasadorium Belgrade.

Tas pats Casaroli vasario mėn. buvo nukeliaęs į Maskvą pasirašyti Vatikano vardu atsakymo ... nuo atominių ginklų sutartį.

Po tuo oficialiu pretekstu slėpė Vatikano noras užmegsti oficialius santykius su Sovietų Sąjunga ir Maskvos stačiatikių patriarchatu. Tik tokie santykiai leistų atstatyti katalikų bažnyčios hierarchiją Lietuvoje ir Latvijoje į įprastą padėtį ir lengumą.

Anot paprastai gerai informuoto "Der Spiegel" Casaroli privačiai norėjo išsiaiškinti didesnės religinės laisvės Sovietų Sąjungoje 3,5 mil. katalikų galimybes, tačiau čia jis nedaug pasiekė. Tiesa pusiau oficiali, tiesioginė saugumo žinioje veikianti, Maskvos agentūra "Novosti" monsinjoro vizito progą paaiškino, kad "Katalikų Bažnyčios socialinėje ir politinėje doktrinoje įvyko labai stambių pakitimų", o pats Casaroli atvykęs į Maskvą pareiškė, kad Vatikano santykiuose su Rytis esanti "išskelta kibirkštis".

Bet kiek ir kam iš tos kibirkšties bus naudos, kol kas dar sunku pasakyti. Sovietams, kurie dabar siekia Europos Saugumo Konferencijos, po kurios turėtų sumažėti JAV rolė Europoje, Vatikano vizitas buvo labai malonus, tačiau už tai jie nenori duoti jokių specialių nuolaidų savo katalikams. Iš viso Casaroli jie traktavo kaip mažos galybės atstovą, kurį pats užsienio reikalų ministeris Gromyko nesiteikė priimti. Jį priėmė tik viceministeris Kosirevas, kuris greitai monsinjorui paaiškino neesąs kompetentingas kalbėtis apie "religinius argumentus". Taip pat ir religinių klausimų ko-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

misijos pirmininkas. Kurojevas pats neprasitarė nė žodžiu apie katalikų būklę Sovietijoje. Jis tik "atidžiai klausė" anot Vatikano Casaroli diplomatinį išvedžiojimą.

Neatrodė, kad ir Sovietijos stačiatikiai būtų labai palankūs katalikams, jiems daugiau rūpėtų visus krikščionis sujungti savo vadovybėje, tačiau metropolitas Pimen, kuris dabar eina mirusio patriarcho Aleksio pareigas, per monsinjorą popiežiui dovanojo kryžių, kurį patriarchas Aleksis, nuolankus NKVD tarnas, nešiojo ant savo krūtinės.

Jei Vatikano - Sovietų Sąjungos bendravimo žaisme kol kas daugiau naudos turėjo Kremlius, santykiuose su sovietų satelitais Casaroli turėjo kiek daugiau sėkmės. 1964 metais jis pasirašė sutartį su Vengrija pagal kurią popiežius gavo žodį vyskupų skyrimo, panašus susitarimas iki paskutinės sovietų okupacijos galiojo ir Čekoslovakijoje, ir panašus

yra sudarytas su Jugoslavija.

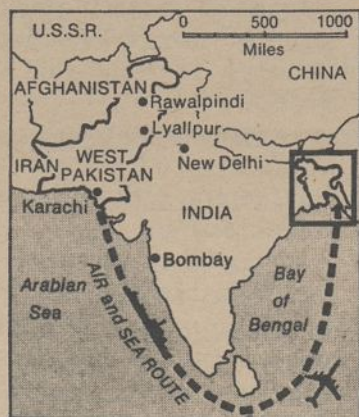
Santykiai su Lenkija yra daugiau komplikuoti. Vatikano pozicijas ten šiuo metu stiprina faktas, kad nauja Lenkijos vyriausybė yra reikalinga Bažnyčios tautos gyventojų nuotaikoms nuraminti, o užsienio politikos laukuose Lenkijos vyriausybė norėtų oficialaus jai atitekusio buv. vokiečių teritorijų pripažinimo. Lenkijos vyriausybė net norėtų popiežiaus vizito, tačiau Vatikanas skaito, kad laikas tam dar nėra pribrėndęs.

Vienintelė komunistinė valstybė, su kuria Vatikanas dar nėra bandęs susisiekti, liko Albanija. Jos agentūra "Ata" Casaroli vizitą Maskvoje taip apibūdino: "Lenino ir Stalino laikais Sovietų Sąjunga Vatikano, to tamsybės ir reakcijos centro, niekada nepripažino, bet tik jo užmačius išaiškino. Jei dabar Sovietija su juo užmezga santykius, reiškia ji pati virto obskurantiška valstybe".

Laikai keičiasi, bet kieno naudai?

Pakistane skilimas sulaukytas, bet tik laikinai

Jei patikėti oficialiems Pakistano vyriausybės pranešimams, jos kariuomenė numalšino to krašto rytinės dalies bandymą pasiskelbti nepriklausoma valstybe. Kaip žinia, Pakistanas susideda iš vakarinės ir rytinės dalių, kurias skiria 1.000 mylių atstumas. Daug mažesnėje plotu rytinėje dalyje gyvena didesnė dauguma 115 milijonų gyventojų, būtent, net 73 milijonai. Gyvendama taip susispaudus, kad jei toks pat gyventojų tankumas būtų JAV, šiame krašte gyventų ne 200 milijonų, bet 4,5 milijonų žmonių.

Nepaisant žmonių persvaros, Pakistano valstybėje pirmuoju smuiku griežė jo vakarinė dalis, kur yra ir sostinė Karachi. Savaimė suprantama, kad vien tik tas faktas visados duoda geros progos Rytų Pakistano politikams reikalauti lygybės, grasinant atsikyrimu. Juo labiau, kad abiejų dalių gyventojus jungia tik islamo religi-

ja, kalba ir visos kitos tautinės charakteristikos yra skirtingos. Užtat kai tik Pakistanas buvo sudarytas 1947 metais nedaug kas norėjo tikėti jo ateitimi. Pagal Indijos valstybininką Patel, Pakistanas buvo laikinas fenomenas.

Nepaisant visų pranašavimų Pakistanas išsilaikė beveik 25 metus. Didele dalimi dėl to, kad paskutiniu metu buvo diktatoriškai valdomas prezidento gen. Agha Muha-med Yahya Kahno. Ironiška, kad kaip tik jo bandymai sudaryti valdžią demokratiškai privėdė prie paskutinių riaušių.

Kad patenkinus Rytinę dalį, prezidentas Yahya sutiko, kad bendras seimas būtų sudarytas pagal "one man, one vote" principą, kitaip sakant iš 313 seimo atstovų, 169 turėtų būti iš rytinės dalies. Yahya, atrodo, skaičiavo, kad tie atstovai bus suskilę į kelias partijas, kurios nebus vienos, dos pažiūros. Tikrovėje tačiau absoliučią daugumą seime laimėjo Awami lyga, kuriai vadovauja šeikas Mujibur Rahman. Toji lyga pasisakė už vieningą Pakistaną, kuriame tačiau rolės turėtų pasikeisti -- pirmuoju smuiku nuo dabar turėtų griežti rytiečiai. Užtat praktiškai krašto likimas priklausė nuo dviejų vyrų -- Yahya ir Mujibur -- susitarimo.

(Nukelta į 3 psl.)

"Lietuvos Atsiminimų" radijo programos direktorius prof. Jokūbas Stukas su savo artimiausiais bendradarbiais WEVD radijo stoties studijoje. Sėdi iš kairės: poetė Tėv. Andriekus, OFM, radijo programos direktorius prof. J. Stukas, pranešėja Irena Veblaitienė, stovi: Loreta Stukienė ir Julius Veblaitis. R. Kisieliaus nuotrauka

'LIETUVOS ATSIMINIMAMS' 30 METŲ

Šiais metais New York'e ir New Jersey girdima lietuviška radijo valanda Lietuvos Atsiminimai, kuriai vadovauja dr. Jokūbas Stukas, švenčia savo 30 metų gyvavimo sukaktį. Per tuos metų metus įrašyti gausių ir gražių rezultatų. Jeigu pradžioje klausytojas buvo abejingas ir iš menkai patyrusio ir drovaus bernioko daug ko nesitikėjo, tai po metų - kitų jo užkurtas žiburėlis išaugo ir su tviskėjo į galingą lietuviškos šviesos stulpą. Tasai stulpas ne tik švietė, bet ir šildė, jungdamas įvairių pažiūrų Amerikos lietuvių jaunimą į vieną tikslą: būti ir didžiutis esant lietuviui.

Tai įvyko todėl, kad Jokūbas Stukas greit su prato, jog vien tik duoti programas sava kalba ne pakanka, o reikia suteikti progą apylinkėje gyvenantiems lietuviams aktyviai reikštis savo dainomis ir šokiais. Visi žinome, kad daina tiek laimė, tiek nelaimė lietuvių džiugino ir guodė. Ir va, jaunas "Memories of Lithuania" direktorius, 1941 metais įkūria ir chorą, pavadindamas jį Lietuvos Garsais ir pats jam vadovauja. Vėliau chorą persiorganizavo į Rūtos ansamblių, o po to greit susikūrė ir tautinių šokių grupė, kuri sėkmingai šoko įvairiausiomis progomis.

Lietuvos Atsiminimai yra transliuojami iš New Yorko WEVD stoties Broadwayjui šeštadieniais vakarieniškas metu, vieną valandą laiko. Programa yra klausoma visų nes ji mums visiems be išimčių neša gimtą lietuvišką žodį ir mielą dainą. Sunku surasti žmogų, kuris nemėgtų dainos. Dainuoja vargdiečiai, dainuoja ir turtuoliai, dainuoja ir kultūroje aukštai išprusę. Jei kas nedainuoja, tai nors ir be žodžių, visvien niūniuoją patsai sau, nes daina parodo žmogaus sielos būseną. Užtai, be

J. VEBLAITIS

klausydamas savų dainų per radiją, klausytojas pajunta lyg gimtųjų namų šilumą ir jų židinį. Ir štai kodėl tiek New York'e tiek New Jersey būtų sunkoka surasti lietuvių šeimą ar šiaip viešą žmogų kuris kone fanatišku įpratimu šios programos nesiklausytų.

Prof. Dr. Jokūbas Stukas praeityje yra turėjęs įvairių tautininkų. Jis nėra praleidęs nepamiršęs jokios lietuviškos svarbios šventės. Jam mieliai talkina ir dainininkai, ir aktoriai, ir diplomatai ar šiaip visuomenėje iškilę asmenys. Tuoj po karo, atvažiavęs dideliai naujakurių bangai, į radijo nuolatinius tautininkus įsijungė Alfa Petrutis, Vitalis Zukauskas, Kazys Vasiliauskas ir eilė kitų. Šiuo metu Lietuvos Atsiminimų štabui priklauso muzikas Algirdas Kačanauskas ir dailiojo žodžio teikėja Irena Veblaitienė.

Radijas, kaip žinome, pradėjo gana sparčiai vystytis pirmuose šio šimtmečio dešimtmetyje. Jis greit užkariavo pasaulį, kaip nepamainoma susižinojimo ir auklėjimo priemonė. Nors televizijai yra didelė konkurentė, vis dėl to statistika rodo, kad radijas informacijos srityje yra pirmoje vietoje. Pradžioje buvo jaučiamas pavojus prarasti didelę savo klausytojų dalį, tačiau radijas greit persiorientavo ir vėl grįžo į savo pirmąjį prestižą.

Mūsų simpatingas prof. dr. Jokūbas Stukas per tuos 30 radijo tarnybos metų, kaip minėta, yra atlikęs labai pozityvių lietuviškos darbų apylinkių lietuvių tarpe. Jisai turi keletą simpatinių nuosirdžių rėmėjų, kurie nepagaili skatiko, kad jo žarstomas Lietuvos aukuras ir toliau ne užgestų. Veiklos pradžioje, savo narių ir rė-

mėjų tarpe jis turėjo ir Lietuvos Prezidentą Antaną Smetoną, kai jis lankėsi New Jersey kai kuriose lietuvių kolonijose. Jis savo darbo kambarį ir dabar pagarbiai po stiklu laiko paskutiniojo Nepriklausomos Lietuvos prezidento jam autografuotą nario kortelę.

Neturėdamas nei nuolatinių samdomų redaktorių, nei raštinės darbininkų Jokūbas Stukas didžiausią programos paruošimo darbą atlieka pats vienas. O tai atlikti nėra lengva, nes be šios lietuviškos programos, jis dar paruošia ir kitą anglų kalba per Seton Hall universiteto studijų duodamą Music of Lithuania vardu transliaciją, kuri girdima pirmadienio vakarais. Taigi, matome, kad jis Lietuvos vardui ir jos kultūrai populiariai skiria tikrai daug dėmesio ir laiko. Jam dažnai gelbsti ir jo žmona, nuosirdi talkininkė Loreta Kaselytė-Stukienė, buvusi chigagietė.

Nėra paslaptis, kad gyvenimo būdai ir papročiams keičiantis ir lietuviškų radijo valandų darbuotojai turi keistis savo skonius, o kartais net ir kriterijus. Reikia skaitytis ir atsižvelgti su įvairiomis nuomonėmis ir naujovėmis, nes reikia eiti su laiko dvasia. Čia jau reikalinga sugebėti planuoti programas taip, kad nepažeidus nei vieno nei kitų pageidavimų. Klausytojai rašo laiškus, skambina pareikdami savo norus. Ir tie norai dažnai atsispindi programų turinyje. Imkim, kad ir muziką: gromsi visokias polkas ir kadrius -- apkaltins tave kaimo Jurgio skonių, gromsi simfonijas ar operas -- gausi pylos už liaudies norų ignoravimą. Čia Jokūbas ieško taip vadinamo aukso vidurio, kad ir vieni ir antri būtų patenkinti ir būtų at-

(Nukelta į 2 psl.)

Trys kryžiai Daytonė prie lietuvių parapijos bažnyčios, skirti atžymėjimui žiaurios Lietuvos okupacijos.

PAMINKLINĖ TRIJŲ KRYŽIŲ ŠVENTOVĖ DAYTONE

Lietuvos Vyčių organizacijos veikėjų suvažiavime Clevelande praejusį rudenį susipažinau su Pranu Gudeliu, Daytono gimusiu lietuvių veikėju. Tarp Daytono ir Clevelando Vyčių kuopų yra labai tamprūs ryšiai. Pasipasakojau jam kad nors Dirvos redagavimo laikais su Daytono lietuviams turėjau daug bendro, ten nesu niekad buvęs. Jis pakvietė mane apsilankyti nors dabar.

Tuščiomis važiuoti ne norėdamas, pasiūliau atsivežti parodyti daytoniečiams savo turimus filmus Lietuvos prezidento A. Smetonos lan-

'LIETUVOS ATSIMINIMAMS'...

(Atkelta iš 1 psl.)

laidūs. Nepamiršta jis ir dabartinio mūsų jaunimo poreikių: ir duoda Rock-and-Roll, bet lietuviškai! Norėdami atžymėti šio svarbaus darbo 30 metų sukaktį, nes Jersey lietuviai jaučia, kad Prof. Stukui reikalinga pagelba. Jie sudarė tautos komitetą kuris šien metų balandžio 25 dieną, sekmadienį Lietuvių Laisvės salėje, 269 Elizabeth, New Jersey, 7-tą valandą ruošia didžiulį koncertą su šokiais. Koncerto programą išpildys net keturi solistai: Prudencija Bičkienė iš Chicagos, Liūdas Stukas iš Hillside, Ona Pliuškonienė iš Philadelphia ir Kazys Yakutis iš Worcesterio. Šiam nuširdžių tautininkų komitetui pirmininkaus Antanas Rugys. Sekmadienį -- balandžio 25 -- Newark Šv. Trejybės parapijos salėje, 309 Adams Street įvyks iškilmingi pietūs-banketas su muzikine ir žodine programa. Reikia tikėtis, kad lietuvių visuo menė savo gausiu dalyvavimu abiejuose pobūviuose parodys, savopriarimą ir pagarbą tam darbui ir jo vadovui, kuris per tiek metų nepaigailėjo nei darbo, nei pinigų, nei labai daug laiko, kad Lietuvos gyvas žodis ir daina galvintų tautiečių širdis, išblaškytas tarp New Yorko dangoraižių ar New Jersey žaliųjų laukų. Lietuviais esame mes gimę, lietuviams norime ir būti.

K.S. KARPIUS

kymosi Clevelande, jam čia mirus, jo laidotuvių ir to ką mes Clevelande turim didaus lietuviško -- ko kitur pasaulyje nėra -- lietuvių paminklinio kultūrinio darželio.

Ten nuvažiavęs turėjau progą pamatyti ir ką daytoniečiai turi lietuviško, ko taip pat niekur kitur nėra.

Prie savo naujai perstatytos puošnios, lietuviškais motyvais bažnyčios daytoniečiai turi įrengę išpūdingą šventovę, primenančią istorinį Vilniaus Trijų Kryžių kalną. Lietuvoje, žinom, bolševikai okupantai kryžius sunaikino.

Ta Trijų Kryžių šventovė pastatyta atminimui 25 metų žiaurių komunistų Lietuvos okupacijos ir atžymėjimui auksinio jubiliejaus Švento Kryžiaus parapijos. Tais jubiliejiniais 1964-65 metais tapo atnaujinta, lietuviškais motyvais, žiūrovus stebinanti parapijos bažnyčia.

Dabartinis parapijos klebonas kun. dr. Titas Narbutas spausdinyje apie tą šventovę šitaip pabrėžia:

"Ši lauke pastatyta šventovė yra pirmoji pasaulyje, primenanti lietuviams taip brangų Trijų Kryžių Kalną. Ta šventovė yra taip pat visų Lietuvos kankinių garbei. Apie 400,000 Lietuvos gyventojų komunistai okupantai ištrėmė ar išžudė".

PARAPIJOS ISTORIJA. JOS KLEBONAI

Kalbant apie ilgamečius clevelandiečių santykius su daytoniečiais: Dar praėjusio šimtmečio pabaigoje, Clevelando lietuvių, įsteigusius Šv. Jurgio parapiją, ne turinčius dar bažnyčios, vokiečių Šv. Petro bažnyčios koplyčioje prisiglaudusius, lankydavo kun. Jonas Sutkaitis iš Pittsburgho, aptarnavo sakramentais. Jis iš Clevelando važiuodavo į Daytoną, aptarnauti trisdešimt lietuvių, prisiglaudusius taip pat prie vokiečių Šv. Rožančiaus parapijos.

Kolonijai daugėjant lietuviams, 1909 metais daytoniečiai įsteigė savo Šv. Kryžiaus parapiją, nupirko ir žemę bažny-

čiai statydinti. Neturint pastovaus kunigo jų parapijai, vyskupija oficialiai pradėjo skaityti parapiją nuo 1914 metų. Bažnyčią pasistatė, ji buvo pašventinta 1915 metais. Pirmutinį kleboną gavo kun. Joną Gricių.

Nuo kun. Griciaus laikų iki dabartinio klebono kun. dr. Tito Narbuto klebonais buvo: 1917 metais -- kun. E. Cybelis; 1922 -- kun. V. Slavynas; 1928 -- kitatautis kun. F. Bien; 1929 -- kun. Simas Bistras; 1935 -- kitatautis kun. S. Bobo; tais 1935 me-

Daytono lietuvių Šv. Kryžiaus parapijos klebonas kun. dr. Titas Narbutas (g. 1913 V. 23, Užų nevēžio k., Raguvos vls.), 1932 m. baigė Panevėžio gimnaziją. Kauno metropolijos kunigų seminariją, ir kartu VDU teologijos fakultetą baigė ir išventintas kunigu 1937 m.

Nuo 1933 m. pradėjo bendra darbauti Panevėžio Balse, Drauge, ir kt. Nuo 1937-44 dirbo Panevėžio vyskupijoje, pradžioje Panevėžio vikaru, o 1941 m. kapelionavo.

1946 m. Romos Angelicum univ. gavo teologijos licenciatą laipsnį. Išvykęs 1947 m. į Čilę, Santiago vikaravo, kat. universitete 1948 metais įgijo teologijos daktaro laipsnį, dirbo kurijos archyve.

Iš Pietų Amerikos atvyko 1950 metais į JAV, čia įvairiose vietose vikaravo bei kapelionavo. Priklausė Ateitininkų Federacijai. 1955-56 m. New Yorke Ateitininkų sendraugii pirminikas; 1955-59 Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės centro valdybos išdininkas. Nuo 1957-64 m. Lux Christi redaktorius, administratorius.

T. Angelaičio slapyvardžiu išleido "Išlikome Gyvi", 1947 m. "Stalin e Hitler en Lithuania", 1949. Savo pavarde: "La Reforma del Breviario Romano por Pio X (dis.) 1948 m. "Who is Worse Stalin or Hitler", 1950 "4 Martyred Bishops", 1953; "So viets Kill God in Lithuania", 1954.

Nuo 1960 m. Daytono lietuvių Šv. Kryžiaus par. klebonas. 1964 m. atnaujino bažnyčią, 1965 m. pastatė Trijų Kryžių šventovę. "Krikščionis gyvenime" redakcinio kolektyvo narys.

tais paskirta vėl lietuvis, kun. L. Praspalius. Iki jo laikų parapija skurdo, buvo priėjus bankroto. Kun. Praspalius parapiją sustiprino baigė išmokėti skolas. Jam susižeidus, 1948 metais administratorium buvo naujai atvykęs iš Lietuvos kun. V. Katarskis.

1960 metais prie nesveikuojančio klebono parapijos administratorium tapo pakirtas irgi vėlesnis iš Lietuvos išeivis, kun. dr. Vitas Narbutas, dabartinis klebonas. Jis 1962 metais Daytono atšventė savo 25 metų kunigavimo sukaktį.

Radęs ankstyvesnių lietuvių pastatytą jau 45 metų senumo bažnyčią, klebonas su daugėjančiu skaičium apsigyvenusių naujakurių, 1963 metais ėmė tartis statyti naują bažnyčią. Tačiau Cincinnati arkivyskupas, žinodamas kad lietuvių skaičius nėra pakankamai didelis, nesutiko leisti naują bažnyčią statyti.

Taip esant, pradėjo kalbėti apie atnaujinimą senos bažnyčios.

Klebonas išdėstė arkivyskupui kad dabar komunistai Lietuvoje bažnyčias uždaro ir tikėjimą žiauriai persekioja, paaiškino kad ir ankstyvesnieji lietuviai ir naujakuriai norėtų matyti savo bažnyčias lietuviškų motyvų mene.

Bažnyčios atnaujinimui, parekomendavęs ir gavęs arkivyskupo sutikimą, pakvietė iš Chicagos žinomą architektą Joną Muloką pagaminti bažnyčios perstatymui planus. Statybos darbams pakvietė kitą chicagietį, statybos rangovą Valerijoną Sodeiką; rangovui talkino kiti chicagiečiai lietuviai: medžio statybą ir dailės darbus atliko E. Marciukevičius; dažymą -- Vitas Jučas.

Dabar ta bažnytelė -- nes ji yra maža -- sėkmingai pasigerėjimą kiekvienos senosios ir naujosios išeivijos lietuvių ir nusistebėjimą kitataučių matančių ją iš lauko, o dar labiau -- įėjusių į vidų.

Esu matęs bažnyčių -- plytų ar granitokalmus -- Paryžiaus Notre Dame; didelių bažnyčių Lietuvoje ir kitur Europoje; bažnyčių lietuvių ir kitų Amerikoje -- joms įvertinti pakanka praeivio žvilgsnio -- kito.

Ši Daytono lietuvių bažnyčia iš lauko ir iš vidaus, nuo pagrindų iki bokšto, ir bokšte kryžiaus įdomi savo lietuviškų motyvų kombinacijomis.

Bažnyčios priešakyje pastatyti plytiniai du stulpai ir priešakinėje sienoje lietuviškų motyvų raštuotos sienos dailys. Prailgintas stogas, pastatytas aukštesnis negu buvęs bokštas, kuriame taip pat žymu lietuviškų motyvų. Bokšto viršuje -- didokas, Chicagoje gamintas, žalvario kryžius.

Įdėtos stiklinės didžiosios durys su lietuviškų motyvų pagražinimais.

Reikiamam patogumui naujai perstatytas vidus. Išverčiant kai kurias sienas, viduje pertvarkyta presbiterija ir

Naujai perstatytos Šv. Kryžiaus bažnyčios Daytono priešakinis vaizdas.

padaryta kiti pakeitimai. Grindų raštas viduje sukombinuotas chicagietės Bronės Jameikienės.

Bažnyčios šoninės sienos turi po septynis langus. Visi tie 14 langų išdirbti iš Prancūzijos importuoto skaldyto spalvoto stiklo lietuviškų kryžių koplytelių simboliu. Siena užpakalyje didžiojo altoriaus -- taip pat to spalvoto skaldyto stiklo didelis vitražas kryžių panorama. Tie langai, net langams rėmai, ir vitražas gaminti Adolfo Valeškos studijoje Chicagoje. Ta užpakalyje to ypatingo altoriaus siena, kartu su altorium sudaro išpūdingą vaizdą.

Ąžuoliniai suolai, presbiterijos kėdės gamintos kituose miestuose. Pats didysis altorius ir Komunijos grotelės gamintos įvairių meistrų pagal arch. Mulokoplanus. Didžiojo altoriaus Nukryžiuotąjį dirbdino Buračas. Šoninių altorių Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero biustus darė Petras Vėbra Chicagoje. Tuos du altorius iš Suomijos fanieros padirbdino chicagietis Javarauskas.

Elektriniai vargonai -- Carillons gaminti ir atvežti iš Sellersville, Pa. Klausykla dirbdinta ir atvežta iš Milwaukee, Wis. Šoninių durų ir klausyklos pagražinimus sulg Muloko planų pagamino vietinis parapijietis meistras Jonas Kvietys ir rangovas V. Sodeika.

Lempos bažnyčioje -- atgabentos iš Hazelton, Pa., lempų stiklai daryti Vokietijoje.

Bažnyčios atnaujinimo darbai baigta 1964 metų spalio mėnesį. Tą mėnesį atšventė parapijos auksinis jubiliejus. Spalio 22 d. -- Cincinnati arkivyskupas pašventino atnaujintą bažnyčią.

Neminint kitų smulkmenų, bendrai vertinant atnaujinta Šv. Kryžiaus bažnyčia yra originalus, lietuviškais motyvais pastatytas, suklebėjęs lankytojų pasigėrėjimą iš lauko ir iš vidaus.

TRIJŲ KRYŽIŲ ŠVENTOVĖ

Tos bažnyčios gretimame sodelyje, lauke,

kairėje pusėje, atitinkamame atstume, nepaprastą vaizdą ir išpūdį praeiviams daro Trijų Kryžių šventovė. Ant cementinės platformos, užlipamos trimis laiptais, vienas nuo kito paskirai stovi tie trys vienas kitam nepanašūs, lietuviškais motyvais pagaminti aukšti, stiprūs kryžiai. Jie stovi erdvoje aikštėje, neįsprauti tarp jokių pastatų.

Pradžioje, klebonas turėjo mintyje pastatyti tik vieną kryžių, ir kreipėsi į lietuvių architektus patiekti pavyzdžius.

Iš Toronto, Kanadoje, atsilepęs architektas A. Kulpavičius pasiūlė pastatyti tris kryžius -- priminimui buvusių trijų istorinių kryžių Vilniaus kalne. Jo projektą vyskupiui užgrybė. Tuos tris kryžius Vilniuje komunistai sunaikino 1950 metais.

Architekto tėvas, V. Kulpavičius, pagamino kryžiams skirtingas stovyklėles. Statybos darbą atliko vėl chicagietis V. Sodeika.

Trijų Kryžių šventovės įrengimo darbas baigtas ir apvainikuotas didelėmis iškilėmis 1965 metų birželio 27 dieną. Tarp kitų, iškilėse dalyvavo vysk. Vincas Brizgys.

Prie kryžių pridėta angliški užrašai paaiškina tikslą ir prasmę. Lietuviškai pridėta tik dedikavimo žodžiai: "LIETUVOS KANKINIAMS -- 1965".

ŠIĄ VASARĄ DAYTONE RENGIAMA ŠVENTĖ

Šią vasarą Lietuvos Vyčių Vidurio Centro apskritis rengia piligrimą mažą sekmadienį, birželio 27 d., į Daytono Trijų Kryžių šventovę ir Šv. Kryžiaus bažnyčią. Kas norėtų, gali rengtis važiuoti ir dalyvauti bendroje šventėje.

Šv. Kryžiaus parapijos antrašas: 1924 Leo Street, Dayton, Ohio, 45404. Informacijų rašyti Prano Gudelio vardu.

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRAŠANT • PAVARDE PASIRAŠYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

LIBERALIZMO IŠSIGIMIMAS

Visame laisvųjų nuomonių spektre atrandama tikra laisvos visuomenės privilegija reikštis, klestėti, tobuleti, vis labiau toli nuo žudančio asmenų ir minti despotinės valstybės uniformizmo.

Visas nuomonių spektras, nuo kraštutiniai liberališko iki ortodoksinių - konservatyvaus, formuoja laisvos valstybės pilietį tam tikruko-votoju už savo pažiūras ir teises. Tai jautėsinas kelias į pilnavertės visuomenės kūrimą ir pilnavertiško asmens auklėjimą.

Šioje laisvėje, tačiau, neturėtų būti vietos fariziejiškumui, dviveidiškumui, melui ir apsimetimui kitu, kaip kad esi. Jeigu to atvirumo sau ir visuomenei sąlygos yra žeidžiamos, tai kartu yra žeidžiamos ir piktnaudžiamos visuomenės ir valstybės laisvės.

Neseniai pasirodžiusi Herman H. Dinsmore knyga "All the News that fits" skirta aptarti garsaus ir įtakingo New Yorko dienraščio New York Times prigimtį.

Kaip žinia, New York Times pavadinimo potekstėje yra įrašas: čia telpa visos žinios kurios tik tinka.

New York Times dienraštis yra liberalus. Toks susidarė jo veidas. Dažniausiai, jis yra kan-džioje opozicijoje administracijai ir kiekvienam konservatyvesniam visuomenės judėjimui.

Minimos knygos autorius nagrinėja įdomią problemą: kiek fariziejiško dviveidiškumo atsiranda New York Times praktikoje, kada užsiangažavimas liberaliniam gyvenimo vertinimui savaime įpareigoja tiekti žinias savo skaitytojams?

Dinsmore atranda, kad New York Times turi savo uždraustas temas, kurių jis užsispyrusiai neliečia, nors liestis tas temas privalu, jeigu yra užsiangažavimas liberaliniam požiūriui į visuomenės gyvenimo apraiškas.

New York Times, tvirtina autorius, niekad neraiš neraišs šiomis temomis:

Koks yra likimas 50,000 šiaurės vietnamiečių, kurie išdriso pasipriešinti ūkių kolektyvacijai? Kaip komunistai vis labiau išsiskverbia į Jungtines Tautas? Kaip atrodo šiaurės Vietnamo teroro žiaurys? Vengimas tų žiaurysčių vaizdų, nors juos tiekia

karo korespondentai. So vietų Rusijos žmonių sukilimai ir riaušės prieš režimą. Tamsesnės žinios iš Castro Kubos...

Lietuviai gerai žino, kaip žiauriai New York Times tramdė ir tebe-tramdo bet kurias žinias apie Lietuvos judėjimą išlaisvinti Lietuvą. Prieš keletą mėnesių lietuvių jaunimo suruoštas protestas prie New York Times būstinės akivaizdžiai rodo, kad tariamas to laikraščio liberalizmas nėra užsiangažavimas piliečio ar asmens laisvėms ginti, bet niekingas simpatizavimas brutaliam, diktatūrai paremtam režimui. Tik tam tikros laisvos valstybės aplinkybės verčia tą laikraštį, kartais, sėdėti ant dviejų kėdžių, kas kai kuriuos klaidina atvira aptarti jo veidą.

Herman H. Dinsmore aptaria tai atvirai ir galbūt tai bus jo įnašas į kovą dėl New York Times atvirumo ir tiems klausimams, kurie nėra simpatiški jo redaktoriams. Galbūt ta knyga iš dalies talkina ir lietuviškam jaunimui, savo laiku protestavusiam prieš to laikraščio lietuvių žalingą vienpusiškumą ir fariziejiškumą (ar)

Pakistane

(Atkelta iš 1 psl.)

Derybos tarp jų vyko Rytinio Pakistano sostinėje Dacca labai įtemptoje atmosferoje. Yahya kontroliavo kariuomenę ir policiją, Mujibur mases. Negalint susitarti, Mujibur metė šūkį "Bang la Desh Shadkim Koro" -- skelbiam Bengalijos nepriklausomybę. Kariuomenė į tai reagavo sūviais. Tvarka buvusi atstatyta, tačiau kaip ilgai -- lieka atviru klausimu. Kaip sakėme pradžioje, Pakistaną jungia tik religija t.y. ryšis, kuris laikui bėgant silpnės, bet ne stiprės.

Iš pirmo žvilgsnio Pakistanas skilimas būtų Indijos laimėjimas. Prisimename, kad Indija su Pakistanu net kariavo dėl Kašmiro. Toji teritorija yra Vakarinio Pakistano pasienyje ir Rytų pakistaneičius mažai jaudina. Atvirkščiai, Rytų Pakistanui yra reikalingi prekybiniai ir ūkiniai ryšiai su Indija, kurie dėl Kašmiro konflikto buvo nutraukti. Iš kitos pusės, Rytų Pakistanas gyvena dauguma yra bengalai, kaip Indijos pusėje gyvena jų tautiečiai tik skirtingos ti-

Kovo PASAULIO LIETUVIS (LB organas, 16 psl.) maždaug trečdalią teksto skiria "saviem reikalams" -- įvairiems atsikirtimams dėl pastabų bei skirtingų nuomonių iš šalies. Tai lyg vadovų ginčas su savo pavaldiniais -- žinoma, visais atvejais šie pastarieji tartum sugniuždomi, o vadovai (ar redaktoriai) liekasi išsitiesinę. Tuo būdu LB vadovybė lyg sukuria savo viduje du frontus ir -- nuolat ve-dą kovą... Šitokia taktika -- meškos paslauga bendruomenei.

Viena, pastabos ar klausimai, dėl kurių spaudoje (arba viešose sueigose žodžiu) kai kieno pasisakyta, dažniausiai yra taip gilūs ir platus, kad -- tiesiog nesuapratimas juos keliom eilutėm, dar net su pašaipa, šalin nužerti, sumiekti ir laikyti išspręstais.

Antra, juk mes visi žinome, kad LB su meile ir viltimi: tai pas-kutinė mūsų tvirtovė savajai kultūrai puoselėti ir -- vis sun-kejančiam rytojui pasitikti. To-dėl daugelis aptaria jos žings-nius iš visų pusių, ne vien sal-džiomis pagyromis migdo. Todėl taip dažno jaudinamasi matant LB-nėje dėmes ar klaidas sprag-gas. O jaudinamies savi, ne prie-šai ir ne konkurentai, tuoj šoka talkon -- rodo, kur valytina dė-mė, kur skubiai taisyti pasly-šys. Tad visai nedera LB-nei to-kius saviškius stumti šalin -- piktais žodžiais vanoti, praby-linti "karininku" arba "ragais ir nagais"... Taip tik priešas pa-sitinkamas, o čia esame savi, sėdime bendrame suole, LB-nės vadovų netaiiki taktika nevieną ar-graso (bet ir tuomet -- nusi-statoma ne prieš LB iš esmės, tik prieš vadovų netinkamą tak-tiką). Taip tad ir ta "atsikirti-nėjimų taktika P. Lietuvoje yra pačiai LB žalinga: lyg vedama kova tarp valdžios viešpačių ir pavaldinių.

Ne nepasitenkinimą rodyti pa-staboms iš šalies reikia, o prie-šingai -- skatinoti kuo daugiau ir įvairesnių atsiliepimų, nes tai rodytų LB gyvybę ir artimesnį ryšį tarp vadovybės ir narių. Kritiškus pastebėjimus reikia ne slopinti ar niekinti, bet jų laukti ir juos geruoju vertinti. Šiame PLB (255 p.) cituojamas geras V. Abromaičio patarimas: "Visuomenės vadovai privalo pajauti gyvenimo pulsą". Taigi, savos bendruomenės gy-vinimo pulsą. Rimtai vertinant iš šalies pastebėjimus, daroma pažanga -- tik tuo būdu pasie-kiamas savitarpio susipratimas. Kaip ir žmogaus kūne ve-nos nuolat neša suterštą krau-ją centrui išvalyti, taip pat ner-vai gabenama žinias į smegenis, kuriai daliai ko trūksta, kokia kur saviąjaut. O smegenų cen-trai be paliovos tas kūno dalių negeroves taiso.

PL aiškina skirtumą: vado-vauti ar vyrtauti? Ir pagal tas išvadas matome, kad mūsų va-dovai kaip tik stengiasi žengti vy-ravimo vieškelius, nes kitų

kybos. Ir Indijos bengalai nėra patenkinti savo centrine vyriausybe, kas prileidžia prie minties, kad ilgainiui ko gero bus sudaryta nepriklausoma Bengalija tiek iš Pakis-tanui, tiek ir iš Indijai priklausančių jos terito-rijos dalių.

Su mišriais jausmais į Pakistaną raidą žiūri ir komunistinė Kinija. Dėl Kašmiro konflikto Pakistanas ieškojo at-pakos Kinijoje, kas pa-dėjo tos valstybės užsie-nio politikos siekiui ne-leisti Indijai vaidinti va-dovaujančią rolę į pie-tus nuo Himalajų. Pakis-tanas ta prasme buvo Ki-nijos sąjungininkas. Ben-galijos atsikirtimas Pa-kistano svorį sumažins pusiau. Antra vertus Ben-glijoje bus toks skurdas, kad eventualiai ten iš-i-galėjęs komunistinis re-žimas leis Kinijos įtakai pasiekti per Bengalijos įlanką ir Indijos vande-nyną. (vm)

narių balsus atmuša, anot PL, "barimu, atstūmimu". "Vado-vauti -- tai sugebėti dirbti ki-tiems ir su kitais", -- šis PL paskelbtas principas labai gra-žus, tik mūsų vadovai dar ne-pajėgia praktikoje juo vadovau-tis. Dažnai išeina priešin-ga kryptis, jų žodžiais tariant: "Vy-ravimo tendencijos būdingos kai kuriems mūsų veikėjams..." Ar ne apie save čia taip išsi-tarta?

Dabar peržvelkime kai ką iš tų P. Lietuvos atsikirtimų šiame numeryje, kad neliktų mūsų žodžiai tušti.

Apskritai, LB vadovai pasta-ruoju laiku ypač į Altą žiūri, kaip į "minkštą duoną", tad vi-sų pirma gauna savo dalį Al-tos pirm. dr. K. Bobelis. Štai, tokia smulkiai priekabėlė: prof. S. Šalkauskio pavarde truputį ne taip ištarta. Argi tokiu niek-niekiu vėta badikuoti? Ypač kad ir pats PL už poros pus-lapių žymių Argentinos veikė-jų -- jau dabartinių ir visiems gerai žinomų -- Survilų pavar-dę pakartotinai klaidingai rašo! O dabar mūsų jaunesnei kar-tai šventai žinoti prieš 30 me-tų Lietuvoje mirusį siaurą spe-cialistą (filosofą) -- tikrai per-kietas senimo reikalavimas. Antra vertus, pavarde žiūrį lenkiškos galtinės -- skis ir skas dažnai kaitaliojasi: Liaudans-kis-skas, Kauneckas-ckis, Ši-manskas -skis etc. Pvz., dabar-tinėj spaudoj net atidus skaity-tojas dažnai sumaišo dviejų Al-girdų dvynės pavardes: Budrec-kas ir Budreckis!

O ypač Šalkauskio atveju ta pastaba visai ne vietoje, nes jis gimė ir užaugo visai ne su -skis ir ne su -skas, bet lenkiškos galtinės pavarde (jis ir lietuviš-kai nekalbėjo). Paskiau, prisilipinės tariamai lietuvišką ga-ltinę -skis, vis tiek ta pavardė bodėjosi, jautė jos netikrumą, kol galop 1940 m. vėl antru-kart ją iškeitė į -- Šaltautas.

Toliau dr. K. Bobeliui mėgi-nama įkirsti šivis dėl jo kvie-timo LB-nei įsijungti į Altą. Girdi, neįmanoma, nes tokiu įsijungimu LB-nė "atsidurtų or-ganizacijos padėty, o tai būtų priešinga bendruomenės es-me". Iš paviršiaus lyg tai įti-kinas argumentas. Bet jo kiau-ra tuštuma išryškėja tuoj kita-me puslapy, kur išrašomi JAV LB 1971 metų nutarimai: "... pradėti pasitarimus JAV LB-nei ir Altai susijungti į vieną orga-nizaciją. Ta organizacija pil-nai atstovautų..." Tai kaip gali-gale: organizacija yra ta LB ar ne? Anot tos pasakos, jei me-luoti, tai bent susitarti vienai-p kad neapsijuokintum. O čia iš-eina, kada naudinga sava-i pu-sei, tai sakoma -- taip, o kitur -- išsiginama to teigimo... Ar tokio lygio pokalbis yra doras? Tuo būdu žeminamas LB auto-ritetas, šiam mūsų svarbiam tautiniam telkiniui daroma di-delė žala.

Lindnoka, kad vadovai pana-šios taktikos laikosi visuotini-matyt, nė nežada savų bėgių bent kiek tiesinti. Pavyzdžiui 253 psl. puola Dirvą už svars-tyumą, ar vėta į jaunimo Kon-gresą kviečtis žmonių iš ok-Lietuvos ir -- kokių negerovių iš to galima tikėtis... PL svie-džia keletą aštrių žodžių, ta-čiau -- vengia bent žodelį pra-sitarti ad rem, būtent: ar toks kvietimas yra (ar buvo) svar-s-tomas ar ne? Em, Čekienės straipsny buvo labai rimtai ir su jautriu rūpestiu nagrinėti konkretūs dalykai -- tai iš tik-ro naudinga, nes mūsų padėty politiniai žingsniai svarbu ge-rai aptarti, irgi numatyti ryto-jaus įvykių galimybes, iš anks-to apsidrausti nuo neigiamų ne-tikėtumų. Atsarga šiuo atveju visai reikalinga ir gėdos neda-ro. Be to, bet koki kongresą ruošiant, pravar tuvisa kuo smul-kiau numatyti -- tuomet tikres-nė sekmė. Bet PL visa tai iš-didžiai pašlepia -- vadina "fan-tazavimu". Dar to negana. Po Em, Čekienės straipsnio cita-tos (joje nėra jokio pikto žo-džio net nė atspalvio!), tuoj da-roma žiauriai kaltinama išva-da visai be jokio pagrindo. Gir-di, "Galima jaunimą juodinti, įžeidinėti, atstumti..." O Em, Čekienė jokio įžeidinimo nei juodinimo neištarė. Iš tikrųjų tą jaunimą daugiau įžeidžia ši-toks kreivlas dalykų apvartaloji-

mas, kai nuoširdus rūpestis bū-simo JK darbas ir pasisekimu atmušamas atgal paniekos strė-le ir -- tyčiomis vengiama pa-sisakyti apie iškeltą reikalą. Jei jau PL šią temą čia palie-tė, tai kodėl niečieno neatsakė Neolitanų jaunuoliams, kurie viešai pakėlė susirūpinimo bal-są?

Šiuo kartu LB vadovams ver-ta dar sykį įsiskaityti čia pat PL įsidėtą dr. H. Brazaičio primini-mą: "Vienybės beiškant, rei-kia vengti... smogikų, kurie pa-siryžę veikti kovos dvasioje, o ne visuomeninei veiklai reikalin-gu rimtumu, taktu bei ramu-mu". Į Reakcija į Em, Čekienės straipsnį kaip tik rodo to rim-tumo ir takto stoką, kai visai be pagrindo prikišamas "juodini-mas ir įžeidinėjimas".

PL noras ginčytis ir kitų nuo-mones visiškai nustumti yra di-delis. Užsimoja ir ten, kur nėra jokio taiknio, Pvz, peikia Dirvą už pastabą dėl perdaug apaleistos savos kalbos, bet čia pat pripažįsta net keliskart: "... tas tiesa... taip pat tiesa" Tai ko kibi ir laiką gaišinti, jei mūsų buvo teisingai rašy-ta? Galop lyg užsikabina už žodžio kad LB "nebudi, kur rei-kia" ir ima įrodinėti savo bu-dėjimus (tik nesijuokite, skai-tytojai, dėl tokio argumento skurdumo)... Ogi prieš 20 su viršum metų Vokietijoje išleis-tas L.K. Vadovas (Barzduko ga-mintas)... Antras pasigyrimas: kadaise buvusį G. Kalbą, bet jau eilutė metų, kai palaidota ir užmiršta. Tai tikrai toks budėjimas? Na, PL kalbos sky-relis -- jokia dovana skaitan-čijai visuomenei, nes PL nėra laikraštis, o tikrai LB-nės organizacinis biuletenis, kaip PL pasisako: "... visų pirma skiriamas tarpusavio ryšiams ir informacijai". O visuomenė laukia, kad būtų ir dabar, ir nuolat, ir vis veiksmingiau budima dėl savos kalbos, kad viešos klaidos būtų negirdom nepraleidžiamos.

Neseniai mūsų žymi aktorė, svetur augusi (tad pateisina-mas kai ko nežinojimas), gerais norais anglišką spaudą garsi-no mūsų vardą ir lietuviškus valgius: kielbasai ir babbos; o savo senelę vis vadino slaviš-kai bobute -- ar kas pastebė-jo?

Taip pat neretai į viešą sce-ną mūsų kultūros vardu, net prieš svetimtaučių akis ir au-sis, nešamas lenčiųgėlis; arba daina -- su paryškintu bakūžės žodžiu; ar kas nors iš LB būd-tojų tai girdėjo? Neliepkite mums kiekvienam pačiam vis-ką susirasti senose knygos ir

pavieniui lavintis savos kalbos dalykuose... Niekas negirdi ir na-paiso, nors buvo jautbų spau-doj, kad gyvai reikia turėti toks vienetą, kuris nuolat ir ne-atmestingai rūpintųsi savos kal-bos priežiūra: stebėti mūsų vie-šąją kalbą ir tuoj nuslydimus atitaisyti; eiliniams nariams pri-reikus -- galimybė pasitikrinti; be paliovos lendenčias svetimy-bes tuoj savais pakaitalais at-keisti etc. Pvz, eilinis bendruo-menės narys nori tinkamai iš-sireikšti, savo kalbą gryninti, bet -- nėra į ką kreiptis tikro patarimo...

Gaila, dabartinės nuotalkos ne-rodo šviesnių vilčių. Štai, PL paskutiniame puslapy net ima-sa sava bendruomenę skirstyti "į kastas" (jo žodžiais: vien-i esą dogmatiški Bendruomenės bičiuliai, o kitus girdi -- "Pa-likim juos "politikai"... Vadi-nas, kurie pripažinti lyg saviš-kiems, tų žygių bus savaime teigiami ir girtini visada. O ku-ris pasmerktas palikti pašaliai -- ką bedarytų, vis bus blogai vertinamas. Krikščionybė kitaip žiūri į žmones: tas pats asmuo kartais gerai, kartais klaidingai pasielgia. Ir visi skatinami to-bulėti, visi kviečiami jaustis bro-liais, vis tiek -- geresniai men-kesni.

Šie visi ginčai eina -- dėl po-litikos. LB panorėjo perimti daug metų Altos dirbtą darbą. Bet ji žada ir kultūrą drauge ap-rėpti savo sterbėje, nes nepri-pažįsta jokio darbo pasidalini-mo ir su aiškia pašaipa darbo pasidalinimo principą deda į ka-bures. Ar atėjo į galvą kadaise Lietuvoje sūlyti kam nors -- pvz, Švietimo ministeriją sujung-ti su Susisiekimo ministerija? Ir ar tokia "vienybė" būtų dar-bui naudinga?

Labai gaila, kad J. Bačiūnas peranksti mūsų LB turėjo palik-ti. Bet jo pavyzdys ligšiol mus moko ir -- įpareigoja, LB yra persvarbus ir perstambus mū-sų telkinys, kad galėtų po smulk-menais klampinėti ir asmeniškų kvirčių veltynes puoselėti. Jos organas PL yra permažas, kad net trečdali vietos užleistų LB-nės vadovų kovai su savo pavaldiniais". Iš to niekam nėra gero. LB-nei pakanka visuo-tinesnių dalykų. Būtina išmok-ti platesniu žvilgsniu apbrėpti darbus ir žmones. (lj)

OWNER-OPERATORS WANTED

If you have a late model tandem tractor and experience in interstate operation, join our growing company covering the Eastern and Middle U. S. Company trailers. Union scale. Paid benefits. Apply to: ST. LOUIS FREIGHT LINES U.S. 20, 1/4 Mile West of Route 421, Michigan City, Indiana, or Call (219) 874-6271. (20-34)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS PREMIJA \$500.00

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1971 metų rugsėjo 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaplyvardžiu. Tas pats slaplyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštels su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono nume-riu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažy-mėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dole-rių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premi-juotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Auto-rius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų au-toriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai ne-priklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

IŠKILIOJI IRENA STANKŪNAITĖ

Solistė Irena Stankūnaitė

Šiuo metu Atlanto pakraščio domiuojanti figūra liet. parengimuose muzikalinėse programose yra solistė Irena Stankūnaitė.

Irena yra gimusi muzikų tėvų šeimoje. Tėvas Juozas Stankūnas, žinomas muzikas - kompozitorius ir gabus muzikos pedagogas. Motina Stefanija (jau mirusi) daug metų buvo Sao Paulo liet. choropirmė, choristė ir sekretorė.

Nors Irena gimė Brazilijoje, 1940 m. kovo 18, Amerikoje subrendo iki pačių muzikos ir dainavimo viršūnių, niekad ne mačiusi Lietuvos. Vienok ji yra lietuvė patriotė, myli Lietuvą, gražiai taisyklingai kalba lietuviškai ir dar pati būdama vos 16 metų amžiaus, Lindeno lietuvių šeštadieninėje mokykloje mokė kitus muzikos ir dainavimo. Būdama be galo švelnaus būdo pui-

čiai atitiko savo vietai ir 10 metų sumaniai ir parengimai mokytojo, vadovavo vaikų chorui, kol mokykla dėl vaikų sumažėjimo uždarė. Nebūna jokios lietuvių tautinės šventės, bei kultūrinio ar labdarinio rengimo New Jersey, kad Irena nedalyvautų meninėje programoje.

Ji yra apkeliausi beveik visas Amerikos lietuvių koncertines sales. Savo gražiu, stipriu,

techniškai išlavintu, tobulu balsu, savo talentu, savo moterišku švelnumu jina užkariauja klausytojų širdis. Jos nuolatinis akompaniatoriumi ir palydovu yra jos tėvelis J. Stankūnas. Šiuo metu jina intensyviai ruošiasi dalyvauti New Jersey menininkų konteste su simfoniniu orkestru. Taip pat daug dirba Stankūnaitės mokyklos "South Pacific" operetės pastatyme ir dažnai pavaduoja savo tėvą, vargonais pagroti bei pakuompanuoti giedojimui.

Irena Stankūnaitė šian dien yra iš pranašiausiųjų vokalistų. Ji savo balso technika, spalvinga interpretacija, gražia laikysena scenoje bei vaidyba visus žavi. Jos dainų repertuaras nuolat didėja ir meniškai tobulėja. Šiuo metu Irena vis tebegilina muzikos mokslą, nes jos noras vis progresuoti, žengti pirmyn, pasiekti meno viršūnes. Solistė yra baigusi Juilliard New Yorko muzikos mokyklą "Masters Degree" laipsniu. Dar porą metų lankė Manhattan Music School operos Work shop.

Tenka paminėti, kad Stankūnaitė šeimyniniame gyvenime geramo-

tina ir šeiminingė, augina dvi dukreles: Ireną 4 metų ir Stefaniją 1 metų. Jina yra ištėkėjusi už brazilo medicinos daktaro J. Silva.

Paskutiniu laiku planuojama, su dr. J. Stuko pagalba išleisti Irenos Stankūnaitės ir Liudo Stuko liet. dainų bei arijų plokštelę, kurios New Jersey ir New Yorko apylinkės lietuviai seniai laukia. (vt)

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

M A L E

DRIVERS

For car hauling. Experience preferred. Possibility of training for others. Driving licenses record must contain no suspension or revocations. Past employment references must be average or above in rating. Permanent assignment will place you on local Michigan and shorts delivery points. E. & L. TRANSPORT CO. 14201 Prospect, Dearborn, Mich.

SHELL OIL COMPANY

Has an excellent business opportunity for the right man. Proven high gallonage stations in Detroit & Suburbs. With excellent profit potential. For information call Mr. Zolman, Mr. Webber (313) 444-5000 days. Nights — Mr. Webber—313-455-1638 Mr. Zolman—313-293-5034

Resident Camp for Boys — Ages 7 to 14
50 miles from New York, City in Hudson Highlands
July 5 to August 21 — \$625.

TACONIC LODGE

Limited Number of Part Time Campers Accepted. Above Camp Fee includes ALL ACTIVITIES: Swimming Lessons; Boating; Fishing; Private Lake; Archery; Arts; Crafts; Rifle; Camping-out; Hiking; Nature Study; etc... Sixteen Piece Uniform; SPECIAL INSTRUCTIONS IN MAJOR SPORTS; Basketball; Baseball; and Football; — Three Court Gym; Hot Showers.

STAFFED BY THE MARIST BROTHERS
INTEGRATED EDUCATION PROGRAM — Reading & Math.

Camp Director — Brother Chanel Lambert, F.M.S., Camp Taconic Lodge, Rte. 301 — Box 32, Cold Spring-on-Hudson, New York, 10516.
Telephone — 914-265-3694-5.

— SAVE AT —

Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President **Tel. 847-7747**

6% ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$10,000. OR MORE.
2 YEAR MATURITY

5% REGULAR PASSBOOK ACCOUNT

Now Insured to \$20,000.

VYTAUTAS ALANTAS

GAISRAS GIRIOJE

Ištrauka iš romano 'Šventaragis'

(6)

Girdžiu aš kaip tauras mauroja tankynuos. Ir klausos su baime jo žvėrys visi. Kai motina Saulė nusenst nusileidžia, Ir atgula mūs židiniuos Gabija apsigaubus, Tuomet aš girdžiu, kaip iš bokštų Kernavės Nuaidi per kraštą, lyg tauro baubimas, Valdovo trimitas. Ir klausos visi — Didžiūnai ir žemės knisliai susėdę Prie savo namų židinių. Aš jums pasakysiu: ne tauras ten baubia paklydęs,

Ne garsas trimito ten orą skardena, — Naujoji gadynė žirgais viesuliniais Atūžia tenajos, o jos priešakyje Kernavės valdovas kaip vytis baltasis Kovodamas skrieja ir moja visiems Jo žygi paremti ir žvelgti pirmyn, Kur spindi naujosios gadynės aušra!

Nuaidėjus paskutiniems Džiūgo žodžiams jie ilgai tylėjo. Šventaragiui pasivaimėjo, kad Kernavės pilies bokštai švystelėjo kažkur girių akiračiuose ir kad ten rymo vyras žvalgydamasis po visos Lietuvos erdvę.

-- Graži tavo daina, Džiūgai, -- prabilo Šven-

taragis, -- tik aš nesuprantu, kodėl tu vis kankliuji apie Mindaugą: juk jo brolis Dausprungas už jį vyresnis, jis, o ne Mindaugas turėtų tapti vyriausiu Lietuvos valdovu.

-- Ar ir tu nori su manimi susirieti, kaip tavo senolis kunigas Kunotas? -- šyptelėjo dainius.

-- Tu užmiršti, kad jis senas, o aš jaunas, -- rimtai atsakė Šventaragis.

-- Ne, to tai neužmiršti: jaunas būdamas tu daug ką geriau išmanai už senius. Nesutikau lig šiol nė vieno jaunuolio kaip tu.

-- Ar goglinėdamas po Lietuvą tu tik nerankioji į savo sterblę vyrų nepaprastuolių? -- nusišypsojo Šventaragis. -- Taigi, ką tu galvoji apie Dausprungą?

-- Daug ką galvoju, -- mąsliai atsakė Džiūgas. -- Neseniai jį aplankiau.

-- Aplanki? -- nustebė Šventaragis. -- Juk Naugardukas ne čia pat...

-- Jis tik žiemą gyvena Naugarduke, o vasarą su šeima atkanka į Lietuvą ir apsigyvena Upytės pilyje. Viena gražiausių Lietuvos vietovių: iš visų pusių pilį supa Vešetos ežeras -- gyveni kaip saloje! Kiek ten perisi laukinių ančių, žąsų, gulbių, kokia ten žūklė ir medžioklė! Už pusdienio kelio nuo Upytės girioje Dausprungas turi pasistatydinęs didelį medžioklės namą ir nedidelę medeinę šventyklėlę. Pirmą sumedžiotą žvėrį jis visada paaukoja girios dievei. Tarpipais jis ten pasislėpęs su savo varovais išgyvena ištisomis savaitėmis. Atseit, kunigas Dausprungas Upytėje ilsis, medžioja, priiminėja svečius ir pasiuntinius, pats kai kada iškanka į svečius pas kaimynus, žodžiu linksmai ir maloniai leidžia laiką. Jis ir dainius klajūnus mėgsta ir dos-

niai juos apdovanoja. Kai ten nukanku visada smagiai pagyvenu ir... apsidairau kas ten dedasi. Man vis knieti galvoje, kad valdymo reikalai ne labai tai čia jam ir kad gal jis net ir džiaugiasi, kad jaunesnis erelis tą našta jam nuima nuo pečių. Teisybė, Mindaugas pas brolių svečiuojasi dažnai, jie ten medžioja, Mindaugas labai mėgsta sakalų medžioklę, žuvažia ir, tur būt, tariasi, tik man vis rodosi, jog Kernavės viešpats visvien daro sdaip vyresniojo brolio pritiriamas ir nepritariamas ir kad Dausprungas ant jaunesniojo brolio nelabai už tai pyksta. Taip ir išeina, kad Dausprungas sėdi karietoje, o Mindaugas tvirtai laiko vadeles. Kaip tik dėl to, man regis, iš Dausprungo židinio smilksta tiršti dūmeliai...

-- Kokie dūmeliai? -- Šventaragis atsidėjusiai pažiūrėjo į dainių.

-- Matai, Dausprungo sūnus Tautvilas ir Edvidas labai šiaušiasi, kad tėvas per daug valdžios atiduodas dėdei. Tautvilas bus tavo amžiaus, Edvidas dviem metais jaunesnis.

-- Jie dar turi seserį.

-- Laimą ir Gintarę. Laimutė jaunylė, labai graži ir meili mergytė, Gintarė -- vyresnė. Šią vasarą Upytėje vieši iš Haličo Ramono sūnelis knezius Danielius. Sako, kad Dausprungas ketinąs už jo leisti Gintarę. Ką čia mums mažiukams, kaišioti nosgalį į didžiųjų dubinius, tik vėlgi, sakyčiau, niekam neužkimštos ausys girdėti ir tai, ko gal visiškai nėra. Slampinėdamas po Lietuvą prisiklausau visokių kalbų: jos pro vieną ausį įeina, pro kitą išeina, bet kai tau kalba didelis viešpats, norom nenorom turi patikėti.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

NUOSTABUSIS JURGIS GLIAUDA IR JO NAUJAUSIA KNYGA 'SIMAS'

IŠTRAUKA IŠ RAŠYTOJO PRANO NAUJOKAIČIO KALBOS, PASAKYTOS NEW YORKE KNYGOS "SIMAS" PRISTATYME KOVO 21

Produktingasis rašytojas Jurgis Gliuda yra fenomenas mūsų literatūroje. Turime ir daugiau rašytojų, kurie ryškiau pasireiškė sulaukę tik brandaus amžiaus, bet visi jie buvo jau ir jaunystėje bandę rašyti, išspausdinę šį tą perijodinėje spaudoje, buvo daugiau ar mažiau žinomi. Tuo tarpu J. Gliudos vardo mūsų literatūroje nebuvo iki jo amžiaus 44-45 metų. Ir pirmasis debiutas -- eilėraščių rinkinys "Ave America!", išleistas 1950 m. Amerikoje, buvo dar labai silpnas mėginimas žengti literatūros keliu. Tačiau tolimesnis J. Gliudos vardo kilimas buvo staigus ir netikėtas.

1951 m. J. Gliuda laimėjo "Drago" romano konkurso pirmąją premiją už "Namai ant smėlio", vaizduojantį nacių ideologijos antihumanistiką ir iš to sekantį prievartaujamą žmogaus tragizmą. Lietuviams svetimo siužeto romaną kritika su tiko gana santūriai, bet nepriešingai. Iš eilės laimėję sekančių metų premiją už romaną "Ora pro nobis", vaizduojantį pirmąją bolševikų okupaciją Lietuvoje, susilaukė griežtesnio kritikos vertinimo, bet kartu ir išgarsino autorį kaip pajėgų rašytoją. Teisingai kritikuoti buvo priklaikama charakterių schemiškumas, kompozicijos ir stiliaus trūkumai, bet pripažįstamas idėjinis gilumas, vykusio komunizmo ideologijos kritika. Ir šandien, po dvidešimties metų, pasigirsta balsų, raginančių šį romaną išleisti anglų kalba. Vadinasi, turinys nepaseno.

Paskui sekė keleri atoslūgio metai. 1953 m. išleista "Gestanti saulė", humoreskų ir apybraižų rinkinys, buvo lyg metmenys įvairiom problemom, lyg numatomų paveikslų škieai. Net ir 1955 metais išleistas romanas iš knygnešių veiklos žemaitijoje "Raidžių pasėliai" pagrįstai sulaukė kritikos priekaištų, kad kūrinys tinkamai nesubrandintas, neišbaigtas, su stambiais trūkumais. Dėl savo išleistų kūrinių autorius net viešai mėgino kai kuriuos kritikos priekaištus atremti, bet kelias į pilną pripažinimą dar nebuvo nueitis.

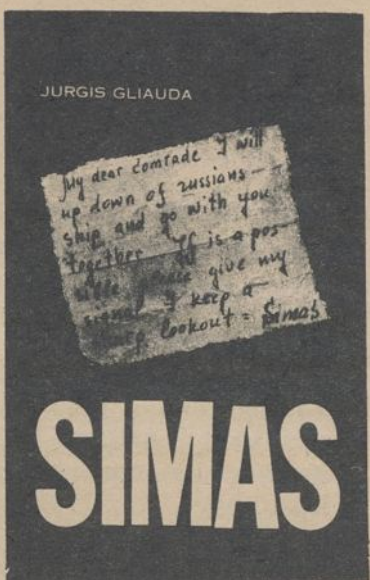
Lemiamas žingsnis buvo žengtas 1960 m. "Drago" premijuotu romanu "Šikšnosparnių sostas". Čia J. Gliudai pavyko įtaigiai, su meninės tikrovės pajautimu, pasiekti priverstinės emigracijos tragiško pačias gėlmes, jas atskleisti per psichologiskai tikrą žmogų. Palankus kritikos žodis buvo tartas ir jau niekad neatšauktas. Su kalbos, stiliaus sunkumais J. Gliudai teko kovoti visoje ankstesnėje jo kūryboje. Šioje knygoje ir šiuo atžvilgiu pripažinta didelė pažanga.

1961 m. išleistas romanas "Ikarų sonata", nors nebuvo premija vainikuotas, bet kai kurių kritikų itin aukštai vertinamas. Tai K. Čiurlionį liečias romanas, sulipdytas lyg iš trijų savaimingų elementų. Puikiai perkurta graikiškoji legenda apie Ikarą, vaško sparnais skridusį į saulę. Spalvingai atskleista rėmų krautuvėlė su bohemiskais personažais, juntančiais Čiurlionio paveikslų idėjinį spindesį. Tik gaila, kad paties Čiurlionio gyvenimo fragmentai lyg be reikiamos spalvos.

Toliau ateina "Agonija" (1965 m. antroji laida 1970 m), vaizduojanti mūsų valstybės tragišką žengimą į rusų okupacijos naktį. Tai istorinės tikrovės, su tikrais žmonėmis ir įvykiais, beletristinis atskleidimas. Kritika padarė pagrįstų priekaištų, bet knyga buvo tuo jau išpirkta, reikėjo pakartoti nos laidos!

1966 metai vėl atnešė J. Gliudai "Drago" premiją už romaną "Delfino ženkle". Tų dienų aktualija -- talidomido tabletės -- į kurią atremta visa romano sąranga ir idėjinė reikš-

mė, šandien jau yra pasenusi ir susilpnusi patį kūrinį, bet charakterių tikrumas, įjauškimo būdas ir kalbos bei stiliaus apvaldymas dar ir šandien to romano neleidžia nustumti iš J. Gliudos kūrybos aukštumų.

1969 metai J. Gliudą vėl pastinka su penktąja "Drago" romano premija už "Liepsnos ir apmaudo ašočius". Tai vyku si okupuotos ir sovietinamos Lietuvos idėjinė iškarpa. Paabrėžtinai idėjinė, bet vis dėlto rodoma per menišką plotmę tikrus, tikimus žmones. Tas gausus sovietinės kalbos žargonas, nuspalvintas gliaudiška ironija, yra ne kūrinio trūkumas, bet pliusas.

Šeštąją premiją už romaną J. Gliuda gavo iš Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio už knygą "Aitvarai ir giria" (išl. 1970 m.). Tai Lietuvos miško brolius vaizduojantis kūrinys, sutelktas daugiau į vidinį veiksmą ir idėjinę kovos prasmę.

Prie šių šešių romano premijų pridėkime dar tris "Dirvos" novelių premijas, ir turėsime visą nuostabią J. Gliudą. Per dvidešimt metų 9 literatūros premijos! Kito tokio rašytojo mes neturėjome ir neturime. Gal pasakysite: atsitiktinumas, tokia laimė... Vienam kitam veikalui -- gal ir taip. Bet toks pasovus laimėjimas rodo rašytojo talentą, asmens veržlumą, darbštumą, neišsemiamą energiją. Atsiminkime dar gausius publicistinius straipsnius, literatūros kritiką, draminius bandymus, polemiką... Primintina dar, kad "Namai ant smėlio" ir "Ikarų sonata" išleista ir anglų kalba. Kritikos balsai palankūs, Taigi ir turime fenomeną...

Svarbiausia, kad J. Gliuda visada turi ką pasakyti. Jo kūriniai su stipriu idėjinio pagrindu ir su dramine kūrinio sąranga. Idėjų susidūrimai veda į žmonių tarpusavio konfliktus ir varo priekį intriga iki viršūnės ir lūžio. Ir svarbiausia, kad naujam veikale keliama ir nauja problema. J. Gliuda vis naujas, nesikartoja. Čia ir yra jėga ir laimėjimų pagrindas.

Dabar eikime prie naujausios J. Gliudos knygos, prie jo "SIMO". Simo Kudirkos tragedija mus visus jaudino ir tebejaudina. Sava ir svetimoji spauda daug ir išsamiai rašė apie Simo išdavimą, to išdavimo motyvus ir aplinkybes. Paskui sekė smulkus ir išsamus tardymas. Tardymo protokoluose vis smulkiau surašyta, taigi įvykis visiems gerai žinomas. Tik rovinis, dar iš dienos aktualijų neišėjęs ir visiems žinomas įvykis yra labai nedėkinga medžiaga beletristiniam kūrinui. Fantazijai vietos čia labai nedaug. Laikas, asmenys, vieta neleidžia nukrypimų. Ir veikėjai -- tik atsitiktiniai, momentiniai, ir pats Simas -- fragmentinis. O vis dėlto J. Gliuda, kaip D. Lapinskas muzikoje, turėjo drąsos imtis tokio pavojingo literatūrinio eksperimento. Ar pavyko? Kokiam laipsnyje pavyko?

Pats autorius pasisakė spaudoje, kad kai Simas Kudirka ta-

po laisvės troškimo simboliu, jam "buvo baugu, kad laikui bėgant ir gyvenimo realybei dumdant, Simo istorija ims palengva dengtis užmaršties dulkėmis. Todėl stengiausi užfiksuoti subletristintos realybės veikale tą šurpųjį įvykį, kad jis ilgam liktų su mumis ir ilgai bylotų mums apie lietuvių siekį laisvės..." "Medžiagos gausa apstoja temą, kaip tankus miškas užstoja tikslą. Tikras Simo pažinimas, kaip naujos, drąsios ir vis labiau rayškėjančios lietuvių rezistuojančios kartos simbolio ir buvo mano darbo tikslas. Apie jį, kaippo asmenį, žinios yra fragmentinės, bet jo simbolinio veikimo potekstėje buvo nuostabi įtaiga visai lietuviškai išeivijai ir, be abejo, lietuviams tėvynėje. Simo šuois į mirazinę laisvę buvo amžinas žmogaus siekis... Fatališka siekio nesėkmė tapo tragedijos skraiste ties herojumui. Tokia įvykio analizė įprasmina buitinę Simo istorijos pusę" (Dirva, 1971 vas. 17).

Pirmiausia, J. Gliuda davė skaitytojui tos tragiškos dienos įvykių visumą. Nuosekliai ir smulkmeniškai, pagal turėtus po ranka tardymo duomenis, tiksliai ir dokumentiškai, bet laisvu beletristiniu žodžiu. Laikraščiuose mes turėjome spragotus, fragmentinius reportažus, knygoje turime visumą.

Antra, spaudoje buvo tik įvairių pareigūnų vardai ir jų užimama vieta, pareigos. J. Gliuda sustoja ilgai ties kiekvienu. Parodo, ką jie atliko Simo tragedijoje, ko neatliko ir ką būty turėjė atlikti. Knygoje pamatome juos iš arti ir net patiria me jų elgesio motyvus. Vigilant laive, Bostono pakrančių apsaugos įstaigoje, admiralo Ellis namuose, Washingtono pakrančių apsaugos įstaigoje, Valstybės departamente, rusų laive Sovietskaja Litva -- visur atsiduria skaitytojas kartu su aštriu autoriaus žvilgsniu.

Trečia, Amerikos pareigūnų nerūpestingumas, įvykio reikšmės nenuvokimas, kompetencijos perviršijimas (Ellis ir Brown), pareigų paviršutinis atlikimas, biurokratija (Eustis ko mandos kelio saugojimas, kai žmogus išduodamas mirčiai), nesusišaudymas (pakrančių apsaugos įstaiga nežino, kaip susirišti su valstybės departamentu) -- yra pagrindinė tragedijos priežastis.

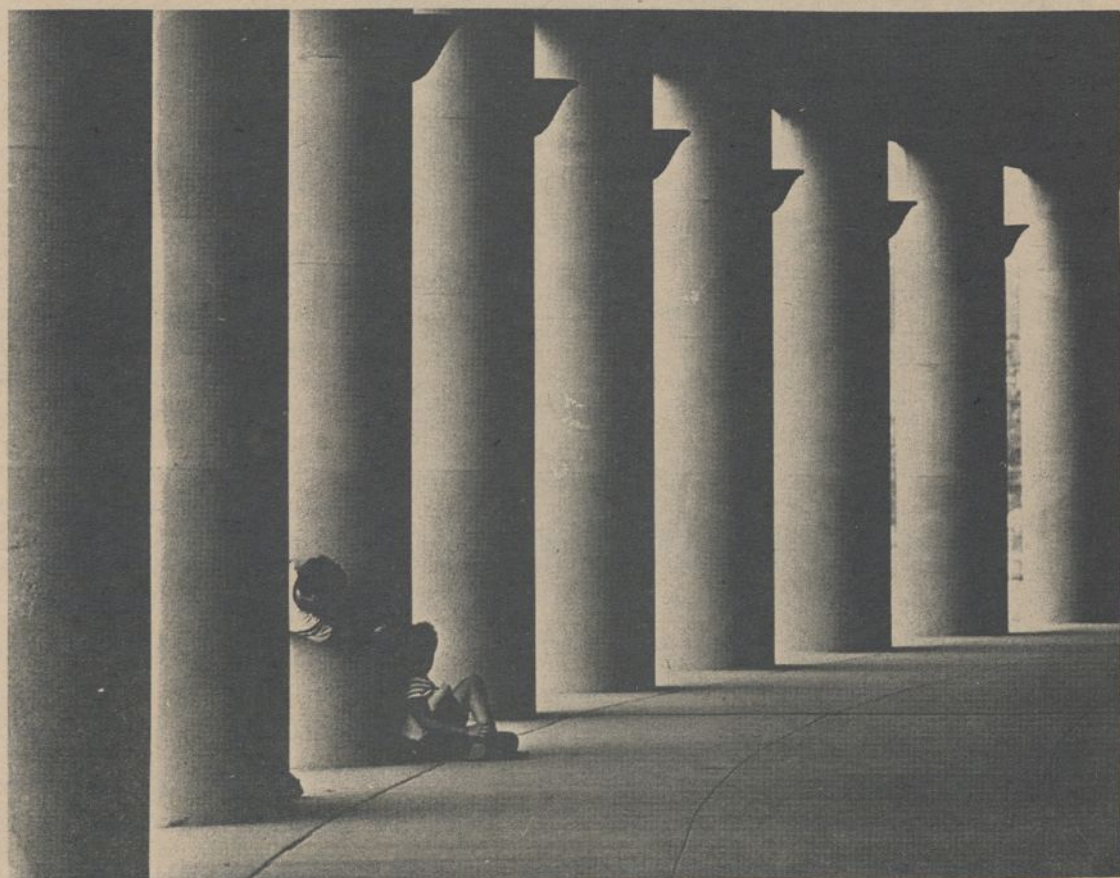
Kvirta, gailėstingumo praradimas ir įstatymų nežinojimas, kur juos turėtų žinoti. Knygos pradžioje išrašytas Gėnėvos konvencijos 33 paragrafas ir Kristaus palyginimas Evangelijoje apie gailėstingąjį samarietį. Abiejuose nusižengia Simo Kudirkos tragedijos aktoriai.

Penkta, rusų laivo įgula, amerikiečių delegacijos vizitas, de rybos, vainės, rusų revizitas, abiejų laivų vaizdas ir pasidrtis, Amerikos žvejų problemos ir sutarties reikšmė -- vis tai vaizdai, tragedijos aplinka ir priežasties paryškėjimas.

Autorius stengiasi įvykius vaizduoti epiniu šaltumu, pats pasilikdamas lyg pašalininiu stebėtoju. Tik vienur kitur pajuntame jausmo atspalvį, subjektyvų atvejį, prasiveržiančią ironiją. Ir pačios finalinės scenos, aplaistytos Kudirkos krauju, vaizduojamos pro iš arti įvykius stebėjusių jūrininkų paliudytus įspūdžius.

Turinio atžvilgiu knyga yra išsami, nuosekliai ir pagal autentiškus dokumentus parašyta. Simo Kudirkos kraujo dėmės pasiliko ne tik Vigilant laive, bet ir Amerikos sąžinėje, ir niekas ir niekados jų nenuplaus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Iš Algimanto Kezio foto darbų parodos Čiurlionio galerijoje Chicagoje kovo 13-21 d.

'LIŪDESIO VAIVORYKŠTĖ'

ALGIMANTO KEZIO FOTOGRAFIJŲ PARODOJE

Prieš 170 metų buvo pastebėta, kad lėšis, šviesa ir tam tikri chemikalai gali būti panaudoti vaizdai sudaryti. Šandieną fotografija (šviesos rašyba) yra tiek paplitusi, kad beliko mažai žmonių pasaulyje, kurie nežinotų apie jos teikiama naudą visai žmonijai.

Šiame amžiuje ji pasidarė tam tikra mokslo šaka, kuri kasdieną, kaip laikraščio turinys, vis keičiasi. Kas savaitė, kas mėnesį išrandama kas nors naujo ar tai aparatų gamyboje arba nuotraukų išryškinimo technikoje.

Anksčiau niekas nekalbėjo apie fotografijos meną. Dabar vis daugiau atsiranda balsų, kurie tvirtina kad foto aparatas, meniškai nusiteikuso žmogaus rankose, gali pavirsti magija, kuri sugeba patraukti mūsų akį ir dėmesį, o išryškinti nuotrauka gali tapti meno kūrinium. Žinoma, šios meno šakos negali ma sutapinti su tapyba.

ANTANAS NAKAS

Fotografija turi savo skirtingus dėsnius ir uždavinius. Tą asmenį, kuris moka pasinaudoti šių dienų fototechnologijos priemonėmis ir sugeba aparato pagalba užfiksuoti sunkiai pagaunamus momentus ir situacijas, kurios gali niekad daugiau nepasikartoti ir turi fotografuojamiems objektams menišką nuojautą, jau vadiname ne fotografu amatininku, bet fotografu menininku. Tokiais atvejais galima sutikti su tos srities žinovu H. Cartier-Bressono teigimu, kad fotografija yra būdas pažinti ir intensyviau gyventi.

Fotografija tam tikru atveju, kaip ir muzika, yra universalinė kalba, nepamainoma komunikacijos priemonė. Mokslo ir kultūros pažanga šandien nebūtų įmanoma be fotografijos. Ji kaip literatūra, poezija gali mūmyse pažadinti įvairių emocijų, praturtina mūsų vaizduotę, nuteikia gi-

liau susimątyti, išsaulia mūsų veide šypsena kaip prieš savo akis laikome tolimų praeities dienų vaizdą su mylimais žmonėmis.

Fotografijos menas labai sparčiai tobulėja ir greitu laiku pasidarys dar iškaltingesnis ir dar labiau praturtins mūsų gyvenimą.

Tokios mintys persaisi dar stipriau kai patenki į Algimanto Kezio, S. J. fotografijų parodą, kuri kovo 13-21 d. buvo atidaryta Chicagoje, Čiurlionio galerijos patalpose.

1928 m. Vištytyje, Vilkaviškio apskr. A. Kezys pirmą kartą pamatė dangaus mėlynėje besiformuojančius debesys fantastiškus miestus, pilis, veidus, įvairias skulptūras, kalnus ir slėnius. Vaiko akutė gal tik matė dangų vykstantį prieš audrąsmyšį bet nei jis pats, nei jo artimieji nesuvokė, kad po daugelio metų, jau svetimoje padangėje, jis baigs mokslus ir su foto aparatu, budria akimi, pradės fiksuoti fantastiškus, kartais neįtikėtinius, vaizdus, situacijas, meniškomis nuotraukomis įrodinėti, kad pasaulis yra gražus, turtintas, kad verta gyventi ir jį dar labiau pažinti.

Šandieną A. Kezys, S. J. yra prasimušęs į pirmuosius Amerikos fotografus - menininkus. Dailės Institutas Chicagoje, New Yorko, Philadelphijos, Baltimores, Detroito, Los Angeles, Montrealio meno galerijose savo kolekcijose turi jo nuotraukas.

Ypatinę dėmesį šioje parodoje patraukia stasas su A. Kezio liuksusiais leidiniais - knygomis, išleistomis jo paties, Loyolos Universiteto arba privačių asmenų pastangomis. Tai rinkinys jo ankstyvesnių darbų. Tarptautiniame foto nuotraukų žurnale "Camera", kuriame talpinamos geriausių pasaulio fotografų nuotraukos, (Nukelta į 6 psl.)

Iš Algimanto Kezio foto parodos Čiurlionio galerijoje.

Iš Algimanto Kezio foto parodos Čiurlionio galerijoje.

'LIŪDESIO VAIVORYKŠTĖ'

(Atkelta iš 5 psl.)

užtinkame ir A. Kezio nuotraukas. Štai dar vienas didelio formato leidinys, pavadintas: "Amerikos Garsiausiasieji Foto grafai", kuriame randa me jo 6 nuotraukas.

Gimtinių dangus paliko toli. Gal tik liko jaunatviški prisiminimai. Ten toli nakties tyloje mirkčioja šviesios žvaigždės, o žemėje, netoli nuo gimtųjų namų, matosi medžių siluetai, kurie formuojasi, išžiūrėjus, į Čiurlionio vizijų pasaulį: karaliai laiko savo rankose lietuvišką sodybą, iš kurios spinduliuoja šviesa, formuojasi fūgos, sonatos ir preliudai. Kiek savų, kiek artimų, suprantamų motyvų meno kūriniai. Prieš akis praslenka ir artimųjų mylimų veidų vizijos, kurių jau nėra. Klausimas, jei A. Kezyz būtų palikęs tėviškėje ar galėtumėm šiandieną matyti ant jo parodos stalo tiek meniškai išleistų knygų, o salėje tiek gerų nuotraukų?

Jo darbai patraukia ir psichologų dėmesį. Kun. K. Trimakas, atidarydamas parodą nurodė kūrinyje žmogaus 4 psichologinius bruožus: 1) atvirumas išorei, 2) atvirumas vidaus išgyvenimams, 3) pomėgis sudėtinaiems dalykams ir 4) polinkis lankstumui. Galimas dalykas, kad šie keturi bruožai padėjo jam iškilti į pirmąjį foto grafijos menininkus.

Vieni kritikai jo dar-

buose pastebi geometriinių bruožų dominavimą, kiti iškelia jo estetinius polinkius, tvirtindami, kad nuotraukų kompozicija yra svarbesnė už centrinių objektą. Aš gi jo darbuose randu daug poezijos, švelnaus liūdesio, ilgesio, neišsakytų žodžių, praeities laiko ieškojimo, kuris kaip upės tekė nesulaikoma savo krantuose neša mūsų dienas, mūsų svajones, meilę ir gal visą mūsų gyvenimą. Švelnūs laikų tikslėjimai priartina mus prie Hadeso karalystės, kurioje teka Stikso upė, kurią reikia perplaukti ir patekti anapus tylos ir nežinomybės...

Menininkas savo darbais tik sunumeravo, bet nedavė pavadinimų. Žiūrovui palikta laisvė interpretuoti savaip. Viso parodoje 86 nuotraukos. Būtų buvę geriau jei jos visos būtų įremtos. Be rėmų jos nustoja patrauklumo. Kad ir saviems rodant, reikia, kad jos būtų rūpestingai eksponuotos. Kokie turi būti rėmai čia kitas klausimas.

Kaikurios nuotraukos turėtų būti apkarpytos, nes yra eksponatų, kuriuose per daug žemės arba dangaus, o kairiuose neproporcingai daug tamsių arba šviesių plokštumų, kurios apsolučiai nieko nesako, ardo kompoziciją ir nuvertina nuotrauką. Meno kūrinyje kiekviena vieta kiekvienas kampas turi būti prasmingas ir turėti nors žiūrovui pasaky-

ti, Norais ir tik savo fantazija nereikia per daug pasikliauti. Tačiau daugumas nuotraukų labai prasmingos. Negalima kaikiurių iš jų nepaminti.

Nr. II. Prie bambukinio gardelio ar sandėliuko sienos, pro kurios plyšius matosi saulės apšviestas sodas, tupi nu-gara į žiūrovą atsigrižęs didokas paukštis ir žiūri pro plyšius į besi-keičiantį saulės spindulių žaidimą. Viduje tam su ir nejauku. Ant grindų padėtas dubenėlis le-salui ir vandeniui lėkš-tutė. Nėra nei lesalo nei vandens. Viduje tik be-viltiškas vienišumas, ku-rį trokštančiam laisvės reikia pakelti.

Nr. 72. Pusračiu į to lumą eina bėgiai. Aplinkui pilka ir tuščia. Tolumoje matosi gėstantieji miesto žiburiai. Pirmusi ant akmens sėdi moteris. Girdisi dar pra-važiausio traukinio ratų dundėjimai. Gal traukinys nusinešė į nežinią jos svajones, meilę. Li-ko tik vienišumas ir ak-menys, prie kurių gali-ma prisiglausti.

Pabuvęs ilgiau prie kiekvienos nuotraukos, talentingas rašytojas pa-rašytą ištaisą knygą ko-mentuodamas vaizdus, kurie atskleistų meninin-ko pasaulį.

Gal skaitytojais nepa-miršo, kaip aš paminė-jau, kad A. Kezyz yra kunigas. Bet apie tai te-ka kalba tie, kurie nusima-no daugiau apie teologi-nes dorybes. Man teko nevieną kartą dalyvauti jo celebruojamose mi-šiose: jos buvo gražios, prasmingos ir neabejo-jau, kad maldos iš mūsų lūpų eidavo tiesiog į Die-vo ausį. Tačiau aš kar-tais negalėdavau susilai-kyti nuo pamaldžios šyp-senos ir pagundos nu-krypti nuo mišiose nu-statytos tvarkos ir įterp-ti vieną "Ave Maria" už jo dar didesnį pasiseki-mą mene.

PETKUS
LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKYKLŲ ŠALPOS VAJUS IR SPORTAS

Prieš kurį laiką LB Chicagos apygardos valdyba buvo sukvietusi laik-raščių atstovus painfor-muoti mokyklų šalpos va-jaus vykdymo klausimu. Lituanistinės mokyklos yra pagrindinis tikslas lietuviybės išlaikymui už tėvynės ribų. Yra mokyk-lų, kurios, kad ir suma-žesniais trūkumais, gali išsilaikyti tėvų dėdama-mis pastangomis, tačiau yra mokyklų, kurių vieni tėvai nepajėgia išlaiky-ti. Ypač sunku mažes-nėms mokykloms kurios turi mokėti aukštesnes nuomas už naudojamas patalpas.

Sukėlimui mokykloms lėšų, apygardos valdy-ba yra gavusi iš dailinin-kų G. Laucienės, M. Stan-kūnienės ir Jono P. 3 pa-veikslus, kuriuos burtų keliu, platinant dovanų paskirstymo bilietėlius, numato skirti aukoto-jams per moksleivių pa-vario šventę gegužės 23 d. Už išplatintus bi-lietėlius LB apylinkės gauna 40% pajamų savo išdams sustiprinti. Sek-mingiesiems piniginiams vajui įvykdyti dar nua-tomas sudaryti specia-lus komitetas. Mokyklų šalpos vajus bus vykdo-mas balandžio ir gegu-žės mėnesiais.

Kovo 21 d. LB apygar-dos valdyba vėl buvo su-kvietusi pasitarimą lie-tuviškų mokyklų klau-simams aptarti. Šioje su-eigoje dalyvavo apygar-doje veikiančių LB apy-linkių atstovai, lietuviš-kų mokyklų vedėjai ir mokyklų tėvų komitetų atstovai. Šį pasitarimą pradėjo apygardos pirm. J. Jasaitis. Pasitarimo sueigai pirmininkauti pa-prašytas P. Torūta (iš Grand Rapids), sekretore -- Vikt. Dirgėlaitė. Sueigoje dalyvavo (kaip mokytojas) LB Tarybos prezidiumo pirm. V. Ka-manatas, kuris pasveiki-nimo žodyje padarė trum-

pą pranešimą rūpimais lituanistinio ugdymo klausimais.

Šios sueigos svarbiau-sias tikslas buvo sporto ugdymas lietuviškose mokyklose ir tų mokyk-lų sporto šventės ruošimas. Reikšmingus pra-nešimus šiuo klausimu padarė Zigmas Žiups-nys ir Jonas Bagdonas. Buvo pritarta ruošti vi sos apygardos lietuviš-kų mokyklų sporto šven-tę. Tokiai šventei pato-giausias laikas būtų rug-sėjo mėnuo. Kadangi šių metų lituanistinių mokyk-lų šventė jau suplanuo-ta gegužės 23 d., siūly-ta planuojamą sporto šventę ruošti kitais me-tais. Be to, J. Bagdo-nas išskėlė praktiškų pa-siūlymų suaktyvinti spor-tą lituanistinėse mokyk-lose.

Lituanistinių mokyklų šalpos vajaus klausimu pranešimą padarė apy-gardos vicepirm. A. Juš-kevičius.

Negalėtų būti abejo-nės, kad mokyklos šal-pos vajus tėvų ir jautres-nių lietuvių bus supras-tas ir paremtas, o prak-tiški pasiūlymai sporto ugdymui lietuviškų mo-kyklų atžalyne, nepasi-likis tik gražiomis min-timis už keturių salės sienų.

J. Šlajus

• AIDAI, 1971 m. vasa-rio mėn. Nr. 2. Mėnesinis kultūros žurnalas. Redaguo-ja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122. Žurnalą leidžia lie-tuviai pranciškonai. Admi-nistratorius T. Benvenutas Ramanauskas, O.F.M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Metinė prenu-merata 10 dol.

• Lietuvių Dienos, Lietu-vių kultūros ir visuomenės gyvenimo mėnesinis žurna-las lietuvių ir anglų kalbo-mis. 1971 m. vasario mėn. nr. 2. Vyr. red. Bern. Braz-džionis; leidėjas Antanas Skirius, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Prenumerata: metams \$8; atsk. nr. 80 c.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

ANAPILIO PAPĖDĖJE

Karolė Pažėraitė

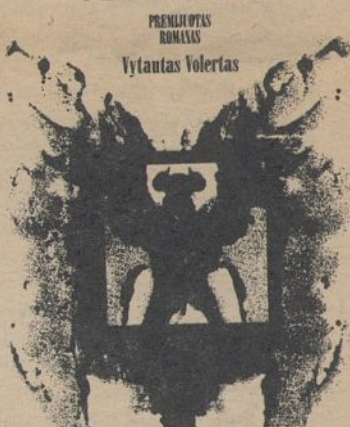

• Karolė Pažėraitė, ANA-PILIO PAPĖDĖJE. Roma-nas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1971 metais Chicagoje. Aplanas Gied-rės Vaitienės. Knyga 280 psl., kaina 5 dol.

• Pranas Skardžius. ANKSTYVESNĖ IR DA-BARTINĖ LIETUVIŲ BENDRINĖS KALBOS VARTOSENA. Išleido Pe-dagoginis lituanistikos in-stitutas Chicagoje 1971 me-tais. Mecenatas — Lietuvių tautinis akademinis sambū-ris. Veikalas 80 psl., gauna-mas Pedagoginiame litua-nistikos institute, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, kaina 3 dol., stu-dentams — 2 dol.

• Vincas Liulevičius, LIE-TUVIŲ TAUTOS VALSTY-BINIO GYVENIMO PRA-DŽIOS BEIEŠKANT. Per-spausdinta iš Aidų Nr. 7 1970 metų. Kaina 1 dol. Iš-leido Pedagoginis Lituanis-tikos Institutas.

PRAGARO VYRESNYSIS

• Vytautas Volertas, PRAGARO VYRESNYSIS. Premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos knygos klu-bas 1971 m. Viršelį piešė Giedrė Vaitienė. Knyga 273 psl., kaina 5 dol.

DIE CAST GENERAL FOREMAN

Will be responsible for second shift in an 18-machine department of a 1,000-employee manufacturing division. Must have minimum of 5 years supervisory experience in zinc die casting.

Some knowledge of tooling desired.

Send resume to:

SHELLER-GLOBE CORP.
HARDY DIVISION
P. O. Box 109
Union City, Indiana 47390

An Equal Opportunity Employer

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIOSKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

• **Pedagoginiai liuanistikos kursai** balandžio 4 d., sekmadienį, Naujosios parapijos salėje rengia literatūros valandėlę. Programoje kursų lankytojų kūrinių, literatūriniai duotomis temomis parašyti darbai ir muzika. Pradžią 4:45, įėjimas laisvas.

Visi nuoširdžiai kviečiami.

• **A. L. Tautinės S-gos** Clevelando skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 2 d., 12 val. Lietuvių Namuose (877 E. 185th St.). Dabotvarkėje numatyta valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, ALT S-gos seimo ir kiti reikalai. Susirinkime bus išrinkti skyriaus atstovai į ALTS seimą, o taip pat ir nauja skyriaus vadovybė — valdyba ir revizijos komisija.

Trys bičiuliai skautininkai susitiko Kaziuko mugėje Clevelande: S. Ilgūnas, atvykęs iš Rochesterio, su clevelandiečiais G. Juškėnu ir V. Bacevičium prie spaudos kiosko, kuriame gausiai buvo platinama naujoji J. Gliūdos knyga "Simas".

ATKURKIME LIETUVIŠKOS PARAPIJOS DVASIA

Praeitą sekmadienį Clevelando parapijos salėje įvyko pirmasis Šv. Jurgio parapijos susirinkimas, kuriame arčiau pažiūrėta į parapijos problemas, ir paieškota būdų parapijos stiprinimui. Taip gi padarytas pirmasis žingsnis PARAPIJOS TARYBOS TARYBOS išrinkimui. Kaip žinome iki Vatikano Suvažiavimo parapijos turėjo klebonų skirtus ar pasirinktus Bažnytinius Komitetus. Dabar gi pagal Vatikano Suvažiavimo nuostatus parapijos išsirenka PARAPIJŲ TARYBAS. Suprantama, rinkta Parapijos Taryba turi didesnę balsą ir svorį nei tik pačioje parapijoje bet ir už jos ribų, nes ji atstovauja parapiją.

Šį pirmąjį parapijos susirinkimą atidarė mūsų mielas klebonas kun. Balys Ivanauskas šiuo jautriu ir kondensuotu žodeliu, kreipdamasis ir į parapijiečius ir visus

Kleb. kun. B. Ivanauskas

Clevelando ir apylinkių lietuviams...

MIELI PARAPIJIEČIAI IR CLEVELANDO LIETUVIAI,

Šv. Jurgio parapija turi ilgą ir gražią istoriją. Per ilgus metus ji yra buvusi mūsų lietuvių religiniu ir tautiniu centru. Dar ir šiandien ji yra mūsų susibūrimo vieta. Turime dar neblogam stovį patalpą, puikią parkinimo aikštę. Skolų nėra, tik reikia išlaikyti. Vietos turime pakankamai organizacijoms, susirinkimams, tik reikia naudotis. Netekti yra lengva, bet išgyti sunku.

Ne mes vieni turime problemas. Pažiūrėkim į kaimynus: St. Francis, St. Thomas, St. Casimir... Jų problemos panašios: saugumas ar ne saugumas, gavėse. Mums didelis nuostolis mokyklos uždarymas, bet dar turime šeštadienio Lietuvišką Mokyklą, bandymą ją išlaikyti visom pastangom. Apskritai dėkime pastangas užpildyti ir išnaudoti turimas patalpas, nes jei jos nebus išnaudojamos, jas užims kiti...

Kad galėtume šią savo parapiją išlaikyti lietuviška, reikia visų mūsų pastangų: ir kunigų ir parapijiečių. Kiekvienas sau dabar pat pasistatykim klausimą: kuo ir kaip aš galėčiau prisidėti daugiau prie savo parapijos stiprinimo?... Visi mes turime asmeninių bėdų ir negalavimų: ir aš pats ir kun. Kęstutis Žemaitis gal galėtume daugiau ką pasidaryti...

buoti, bet mūs ir tos sveikatos nėra geležinės. Panašiai gal ir su daugeliu iš jūsų, ypač senesnio amžiaus žmonių. Bet, jeigu mes visi kartu išpareigotume daugiau, tikrai mes padarytume daugiau. Aš, kaip Jūsų Klebonas, norėčiau šiam mūsų parapijos pirmajam susirinkimui mesti šūkį: "Atkurkim parapijos dvasią".

Dabar pora žodžių dėl šio susirinkimo metodo ir darbų: bandykime išsikalbėti su kantrybe, bandykime vieni kitus suprasti. Suraskime parapijos problemas ir tada bandykime surasti būdus ir priemones joms spręsti. Išsiaiškinkime savo norą ir pajėgumą (kiek atsiras savanorių) ne kalbom, bet tik darbais išlaikysim parapiją.

Būkime ir realistai: šiame susirinkime mes parapijos problemų neišspręsim, mes jas gal tik arčiau pažinsime ir gal padarysime pirmąjį žingsnį. Jeigu šiandien mums pasiseks padaryti gerą pradžią, Gerasis Dievulis mums tikrai padės...

Šiam susirinkimui klebonas pateikė šiuos klausimus: 1. Parapijos problemos ir jų sprendimas, 2. Pirmasis žingsnis Parapijos Tarybos išrinkimui. Darbotvarkė priimta be pataisų.

Susirinkimui pravedė klebonas pakvietė šios sudėties prezidiumą: Pr. Razgaitį, A. Balašaitienę, A. Skarnulį ir A. Garką.

ŠEŠIOS DARBŲ SRITYS

Susirinkimo pokalbį konkrečiais klausimais, klebono pakviestas, pradėjo A. Garka. Pranešėjas nurodė šias šešias darbo sritis, kurioms darbo talka jau dabar tikrai reikalinga.

1. Adm. ir ūkio sritis: pastatų priežiūra, remontai, smulkūs pataisymai, nuomos ir kt.

2. Parapijiečių verbavimo sritis: kontaktuoja Clevelando ir apylinkių lietuviams, kviečiant prisirašyti prie parapijos. Priklausymas ki-

toms parapijoms (dėl mokyklų) dar neatpalaiduoja mūs nuo priklausymo savajai tautinei parapijai. Priklausymas 2 ar 3 parapijoms surištas ir su pinigų, tačiau šio srityje Klebonas su Parapijos Taryba, reikia tikėtis, ras priimtina išei-

ti.

3. Socialinis būrelis: rūpinasi pagalbos reikalingaisiais, lanko ligonius. Šioje srityje gal ir jaunimo organizacijos galėtų iniciatyvos ir veiklos parodyti.

4. Liturginė komisija: rūpinasi pamaldų tvarka, išskilmingumu: skaitymas, choras, bendras visų žmonių giedojimas, rinkliavos, maldaknygės ir pan. Iš tikrųjų ši sritis pas mus jau yra geram stovyj, tik gal reikia plėsti.

5. Parengimų komisija: rūpinasi surengti per metus vieną ar du meninius rengimus, kurie galėtų sutraukti didesnę skaičių žmonių, duoti progos parapijiečiams arčiau tarp savęs susipažinti, o parapijos išdui kiek pajamų.

6. Bažnyčios priežiūros ir papuošimo būrelis: atlieka darbus, kuriuos anksčiau atlikdavo seselės: altorių papuošimas, švara, bažnytiniai rūbai ir pan.

Po šio pranešimo buvo paskleisti lapai, kviečiant taktininkus užsirašyti. Užsirašė apie 60 asmenų, pasižadėdami skirti valandą kitą ir mėnesį parapijos reikams. Parapijos reikalų svarstyme aktyviai dalyvavo keletas asmenų ar tai pateikdami klebonui klausimų, ar išskeldami mūsų bėdas ar duodami rimtų ir naudingų sugestijų ar patarimų. Gi visi susirinkimo dalyviai visus kalbėjusius iš klausė su susidomėjimu. Susirinkime tikrai buvo jaučiamas reikalo rimtumas išlaikyti savo lietuvišką parapiją. Susirinkime kalbėjo: E. Ilenda, A. Grebliūnas, A. Mulio, dr. K. Pautienis, E. Alšėnienė, V. Akelaitis, F. Eidimtas, J. Stempū, dr. V. Steponavičius ir kiti. Be abejo ir daugiau būtų buvę kalbėtojų, bet noras neužteisti susirinkimą, kitus vertė susilaikyti, nors jų nuomonės būtų buvę taip pat nemažiau naudingos.

PARAPIJOS TARYBA

Jos išrinkimas užsitęs. Pirmiausiai reikia paruošti rinkimų taisyklės. O tai jau ne vienos dienos darbas. Reikia jas paskelbti, sudaryti kandidatų sąrašą, turėti Rinkimų Komisiją, kuri rinkimus pravedų. Žodžiu čia yra didelis darbas, kuris reikalauja ir apgalvojimo ir laiko. Mano supratimu pradėję darbą dabar, Tarybą turėsime tik rudenį. Šiame susirinkime buvo už planuota išrinkti laikiną Administracinę Parapijos Komitetą, kuris pravedų Parapijos Tarybos rinkimus ir laikinai eitų jos pareigas. Šiuo reikalu Parapijos Susirinkimas priėmė šį nutarimą: "Prašyti ir pavesti Klebonui Adm. Parapijos Komitetą sudaryti" Susirinkime buvo pareikšta nuoširdi padėka dabartiniam Bažn. Komitetui,

kuris tikrai atlieka didelį darbą; jis dirbs ir toliau ir gal nevienas jų kandidatuos į Parapijos Tarybą ir bus išrinkti. Susirinkimas baigtas bendra malda.

KAS TOLIAU?

Pradžią yra padaryta gera, bet darbai dar prieš akis. Greičiausia Klebonas netrukus paskelbs minėto Komiteto sudėtį. Po to, prasidės darbai Parapijos Tarybos išrinkimui. Lygiai greičiai reikia imtis iniciatyvos suorganizuoti tuos 60 savanorių į pasirinktas darbo sritis; suorganizuoti ir pradėti darbą. Susirinkime tik maždaž galėjo pareikšti savo nuomonę. Su gestijos ir darbai visų būtų naudingi. Tik turint didesnę skaičių sugestijų įmanoma susiformuoti bendrąją nuotaiką. Man atrodo, kad mūsų klebonas nuoširdžiai laukia tautos iš visų. Atsiliepkime: laišku ar telefonu. Čia reikia visų pagalbos: sujungę savo pastangas tikrai šią mūsų parapiją išlaikysime lietuviška. Susirinkime dalyvavo apie 200 žmonių, o darbu prie parapijos stiprinimo pasižadėjo 60 asmenų. Laukiama tautos daugia.

Antanas Garka

• **TĖV. VAŠKAS**, M.I.C. iš Chicago atvyksta į Clevelandą ir Naujoje parapijoje praves rekolekcijas nuo Velykų sekmadienio iki Velykų.

Lietuviai kviečiami rekolekcijose gausiai dalyvauti.

REL. ŠALPOS VAJUS

Atsiliepdami į Rel. Šalpos Komiteto gavėnės pradžioje išsiuntintus laiškus pagalbos Lietuvon reikalui pirmieji paštu stambesnėmis aukomis atsiliepė: dr. J. Kriaučiūnas (Toledo) — 30 dol., dr. V. Gruzdis — 25 dol., dr. J. Mačiulis — 25 dol., dr. V. ir A. Mauručiai — 20 dol., M. Iešmantienė — 20 dol., K. Kazlauskienė — 20 dol., A. Masilionis — 16 dol., dr. A. Bridžius ir dr. J. Šonta (Akron) po 15 dol., St. ir E. Alšėnai ir H. ir S. Idzeliai po 12 dol. Po 10 dol. atsianti: D. Čipkienė (Dona Cipkus Realty), J. ir p. Dilllis, Z. ir K. Gobiai, dr. V. Karoblis (Ripley, O.), J. Kristolaitis, dr. A. Martus, dr. G. ir S. Matai, dr. J. ir I. Stankaičiai, A. ir I. Sušinskai. Kiti atsiliepė mažesnėmis sumomis. Pernai paštu buvo gauta apie 1,000 dol. Šiemet iki kovo 20 d. gauta apie 400 dol.

Širdingai ačiū atsiliepiusiems. Dar neatsiliepusius prašome galimai iki Velykų savo atsitišti. Šv. Jurgio par. bažnytinės rinkliavos (kovo 28 d.) rezultatus paskelbsime vėliau.

Paštu aukas prašome siųsti: Mrs. O. Žilinskas, 1840 Caronia Dr., Lyndhurst, Ohio 44124.

Rel. Šalpos Komitetas

300 DOL. REL. ŠALPAI

Pereitą sekmadienį Šv. Jurgio parapijos Bažnytinė rinkliava Rel. Šalpai davė 300 dolerių.

LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, balandžio 4 d., tuoj po liet. pamaldų (apie 12 val.), Šv. Jurgio mokyklos patalpose įvyks Liet. Resp. Klubo susirinkimas. Visi nariai prašomi dalyvauti.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALOKANAS UŽ PADĖTUS INDELIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

aukštesnius nuosimčius

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo giminės jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

1971 m. balandžio mėn. 3 d. (šeštadienį), 5 v. p. p. Lietuvių Tautinių Namų būstinėje 7108 So. Rockwell Ave., Chicagoje šaukiamas Lietuvių Tautinių Namų narių metinis susirinkimas, susirinkimo darbotvarkė:

1. Lietuvių Tautinių Namų direktoriato ir valdybos pranešimai,
2. Diskusijos dėl pranešimų,
3. Direktorių rinkimas,
4. Einamieji reikalai.

Po susirinkimo 7 v. v. toje pat salėje bus Lietuvių Tautinių Namų pietūs, kuriuose kviečiami dalyvauti nariai su savo šeimomis bei bičiuliais. Pietūs vienam asmeniui \$5.00. Prašom iš anksto rezervuoti vietas tel. PR 6-1349 arba 925-0693.

Valdyba

• **LB Įstatų Komisija** išsiuntinėjo visoms apylinkių valdyboms anketas LB įstatų klausimais. Komisija šiuo metu renka davinius naujam LB įstatų projektui, kuris bus pateiktas Tarybos svarstymui sekančioj sesijoje. Anketas įstatų reikalui yra gavę ir visi LB Tarybos nariai.

Įstatų projektą redaguojant, komisijai bus labai svarbu žinoti apylinkių valdybų nuomones pagrindi-

niais JAV LB santvarkos klausimais. Todėl komisija visas apylinkių valdybas prašo anketas kuo greičiau grąžinti. Taip pat kviečia visus bendruomenės veikėjus įstatų klausimais pasisakyti. Įstatų komisijos adresas: K. Keblys, 16349 Addison, Southfield, Mich. 48075.

• **Simo Kudirkos tragedijos demonstraciją** Chicagoje foto nuotraukų paroda vyksta Margučio būstinėje, 2422 W. Marquette Rd.

Paroda tęsis iki balandžio mėn. 4 d.

Margučio būstinė bus atidaryta: darbo dienomis nuo 9 v. ryto iki 9 v. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 v. ryto iki 9 v. vakaro.

TEISININKŲ GARBĖS TEISMAS

Iš lietuvių teisininkų tarpo, gyvenančių laisvuose kraštuose, korespondenciniu būdu vasario 28 d. buvo išrinkta Liet. Teisininkų Draugijos Centro Valdyba ir Garbės Teismas. Centro Valdybos sudėtis buvo paskelbta spaudoje anksčiau.

Išrinktą Draugijos Garbės Teismą sudaro: Pirm. Juozas Krygeris, nariai Edvardas Petkevičius ir Julius Smetona.

Kandidatais liko: Antanas Garmus ir Stasys Lazdinis.

Korp. Neo-Lithuania Bostono skyriaus naujoji valdyba: vicepirm. Linas Ausiejus, pirm. Jurgis Lendraitis ir sek. Povilas Manomaitis.

Bostono neolituonų šventė

Vasario 27 d., šeštadienį įvyko Bostono Korp! Neo-Lithuania metinė šventė ALT S-gos Bostono sk. namuose. Kaip įprasta, prieš pačią iškilmingą šventę vyko filisterių, seniorių uždaras posėdis. Pirmininkas Povilas Manomaitis tarė trumpą žodį baigiant savo kadenciją ir pristatė vicepirmininką Jurgį Lendraitį, kuris perskaitė metų veiklos protokolą. Tada buvo

pristatytas pakėlimui jun. Algis Matjoška (paskutiniai metai Rutgers universitete — politinius mokslus). Sekė naujos valdybos rinkimai, į kurią buvo išrinkti seniorai Jurgis Lendraitis — pirmininkas, Linas Ausiejus — vicepirmininkas ir Povilas Manomaitis — sekretorius.

Iškilminga metinė šventė prasidėjo vėliavos įnešimu ir Lietuvos himnu. Sekė

junioro Algio Matjoškos pakėlimas į seniorus. Pirm. P. Manomaitis pasveikino jun. Matjošką entuziastiškai praėjusį juniorų paskirtą programą, sėkmingai išlaikiusį egzaminus ir perskaiciusį referatą. Nors kartais ir pasitaikė nesklandumų, tarė kol. Manomaitis, tačiau "fukssas" Matjoška aktyviai prisidėjo parengimuose, susirinkimuose: visada vykdė pareigas, seniorių uždėtą darbą su pasiryžimu, geru ūpu, darbštumu. Kol. Manomaitis palinkėjo naujam senioriui ir toliau dirbti su panašiu uolumu seniorių eilėse.

Naujai išrinktas pirm. J. Lendraitis šiltai pasveikino naują seniorą linkėdamas lietuviškos samonės, korporacijos idealų pasiekimu, studentiškos — korporantiškos draugystės ir gilesnio kultūrinio susidomėjimo. Sekė išpūdingas sveikinimo žodis nuo LB Bostono apyl. pirm. Antano Matjoškos. Iškilminga sueiga baigta giesme "Gaudeamus".

Tuoju po iškilmingos sueigos sekė fil. Antano Diržio (iš New Yorko) paskaita. Prelegentas iškėlė Korporacijos tautišką ir valstybinę idėją. Jis kalbėjo apie ilgą kelią į nepriklausomybę. Ypatingą dėmesį atkreipė į Mykalojaus Daukšos raginimus laikytis lietuvių kalbos ne tik liaudžiai bet ir bajorijai ir laikytis lietuviybės. Jis pabrėžė, kad ir šiandien mūsų išeiviams reikia įsidėmėti Daukšos žodžius. Fil. Diržio kalbą Bostono neolituonai ir jų svečiai palydėjo karštais plojimais. Po paskaitos sekė jauki ir smagi korporantiška vakarienė su blynais. (n)

PADEKA FLORIDIEČIAMS

Už man parodytą vaišingumą, lankantis Floridoje, šiuomi reiškiu savo nuoširdžią padėką St. Petersburg-Gulfporte: Tomui Čiurlioniui, Onai Josiukienei, Onai Lasnik, Marei Pašakarnienei, Domicelai Štaupienei, Ievai Naginskienei, Lietuvių Klubo pirmininkui A. Karniui.

Miami: Dr. S. T. ir Bronėi Tamošaičiams, Marei ir Justinui Misčikams, Adomui ir Ievai Noreikams, Julijai Styles, Lietuvių Klubo pirmininkui Viktorui Kraus, ir dr. Jonui T. Vitkui ir poniai, Pompano Beach.

K. S. Karpis

• **ŠALFAS** metines krepšinio ir tinklinio žaidynės įvyks š. m. balandžio mėn. 24-25 d.d. Toronte.

Registracija turi būti atlikta iki balandžio mėn. 10 d. imtinai šiuo adresu: Mr. Stasys Kekštas, 14 Montgomery, Toronto 18, Ontario, Canada. Telef. (416) 233-1372.

SCHOOL'S

JONA CARROLL ACADEMY

4431 MAYFIELD RD.
CLEVELAND, OHIO

This school has been authorized under Federal Law to enroll Non-Immigrant Alien students. Cosmetology Courses & Manicuring Courses.

Help those you love.

Come to America to become a licensed beautician.

A. Trade That Offers a Life. Time Security.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gera pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus DOVANŲ PAŽYMĖJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape records) ir daug kitiems dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausiojo įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036
Tel. (212) 245-7905

SKYRIAI:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue ---- Tel.: 254-5456
New York, N.Y., 10011, 135 W. 14 St. CH 3-2583
Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue 384-4952
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue 542-1767
Boston, Mass. 02127, 389 West Broadway 268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue 856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue 278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street 925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road 884-1738
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue 372-4685
Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave. 374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W. 458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave. 365-5255
Hartford, Conn. 06114, Franklin Avenue 246-9274
Lakewood, N. J. 08701, 241 Fourth St. 363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd. 261-2994
New Haven, Conn. 06511, 1329 Boulevard 562-1446
Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave. 372-8783
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street 472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street 274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street 763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street 481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street 346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street 756-6766
Warren, Mich. 48092, 29200 De Quindre
1/2 Block North of 12 Mile Road 751-6760/1
Woodhaven, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave. 441-4712
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street 798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street 743-0440

A. A.

ANTANUI JONAIČIUI

mirus, jo žmonai, dukrai ir artimiesiems gilaus liūdesio valandoj nuoširdžią užuojautą reiškia

Aldona ir Vytautas
K a m a n t a i
Ona ir Juozas
R i n k a i

Tauriam lietuviui, Liet. Respublikonų Klubo nariui majorui

ANTANUI JONAIČIUI

mirus, jo žmonai p. IZABELEI JONAITIENEI, dukrai RIMGAILAI ir jos vyrui DONATUI NAS-VYČIUI bei anūkėms RŪTELEI ir AUDRUTEI reiškiamė gilią užuojautą

Lietuvių Respublikonų Klubas
Clevelande

Mūsų mielam draugui

majorui ANTANUI JONAIČIUI

mirus, jo žmoną IZABELĘ, dukterį RIMUTĘ su šeima ir visus kitus gimines bei artimuosius didžiam skausme giliai užjaučia ir kartu liūdi

Genovaitė ir Cezaris
Modestavičiai

Mylimam Broliui

A + A

ANTANUI JONAIČIUI

mirus, Jo seseriai ANTANINAI JONYNIENEI ir Jos šeimai gilią užuojautą reiškiamė

J. Lesčinskas
J. ir I. Skirgaudai
J. ir J. Švobos
S. ir S. Šimoliūnai

Brangiai mūsų šeimų draugei

MARIJAI GRUŠNIENEI

mirus, sūnų ARNOLDĄ su šeima širdingai užjaučiame ir jų giliu skausmu

dalijamės

Elena ir Tomas Carter
Irena ir Jonas Jakščiai
Lilija ir Kazys Jonaičiai

A. A.

MARIJAI GRUŠNIENEI

mirus, dr. ARNOLDĄ GRUŠNĮ, jo šeimą ir artimuosius širdingai užjaučiame ir drauge liūdimė

Stasys Jonaitis ir šeima

Mielam prieteliui

A. A.

dail. POVILUI OSMOLSKIUI

mirus, Jo žmonai ONUTEI (RUTKAUSKAITEI) su šeima gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė

Ona, Rita ir Jack
D o r m

L. T. Akademinio Sambūrio nariui, L. T. S. Korp! Neo-Lithuania filisteriui

A. A.

JUOZUI GAŠKAI

mirus, jo seseriai TEODORAI, broliams ANTANUI bei ALEKSANDRUI su šeimomis gilią užuojautą reiškia

L. T. Akademinis Sambūris
Chicagoje

A. A.

VYTAUTUI KARALIUI

mirus, buvusiai klasės auklėtojai poniai IRENAI, dukrai VIRGINIJAI, sūnums VYTAUTUI ir ADOMUI, bei jų šeimoms, reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdimė

Albina ir Vytautas
B a k ū n a i